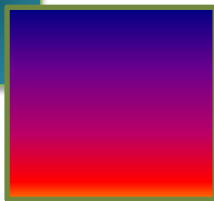

Wydatki na świadczenia z ubezpieczeń społecznych związane z niezdolnością do pracy w 2018 r.

DEPARTAMENT STATYSTYKI I PROGNOZ AKTUARIALNYCH

Warszawa 2019

Opracowanie: Ewa Karczewicz, Andrzej Kania - Wydział Badań Statystycznych
Akceptowała: Hanna Zalewska Dyrektor Departamentu
Statystyki i Prognoz Aktuarnych

www.zus.pl
www.psz.zus.pl

	strona
Wstęp	8
1. Wydatki na świadczenia związane z niezdolnością do pracy w latach 2014 -2018	10
1.1. Wydatki na świadczenia w ujęciu nominalnym	10
2. Wydatki na świadczenia związane z niezdolnością do pracy w 2018 r.	16
2.1. Wydatki ogółem według rodzajów świadczeń	16
2.2. Struktura wydatków ogółem według rodzajów świadczeń i płci świadczeniobiorców	18
2.3. Struktura wydatków ogółem według województw i płci świadczeniobiorców	20
2.4. Ranking wydatków na świadczenia ogółem według grup chorobowych	24
2.5. Ranking wysokości wydatków na świadczenia ogółem według jednostek chorobowych zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych Rewizja Dziesiąta (ICD-10) i płci świadczeniobiorców	34
2.6. Charakterystyka wydatków na poszczególne rodzaje świadczeń	41
2.6.1. Wydatki na renty z tytułu niezdolności do pracy	41
2.6.2. Wydatki na renty socjalne	42
2.6.3. Wydatki na absencję chorobową	43
2.6.4. Wydatki na świadczenia rehabilitacyjne	44
2.6.5. Koszty rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej ZUS	44
Podsumowanie.	79

SPIS TABEL

	strona
Tabela 1 Wydatki na świadczenia w latach 2014 – 2018	10
Tabela 2 Wydatki na świadczenia związane z niezdolnością do pracy poniesione w latach 2014 – 2018	12
Tabela 3 Struktura wydatków na świadczenia związane z niezdolnością do pracy poniesionych w latach 2014 – 2018	13
Tabela 4 Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby świadczeniobiorców pobierających świadczenia związane z niezdolnością do pracy, liczby dni absencji chorobowej oraz liczby osób poddanych rehabilitacji leczniczej w latach 2014 – 2018	14
Tabela 5 Wydatki ogółem na świadczenia związane z niezdolnością do pracy w 2018 r. . . .	17
Tabela 6 Wydatki ogółem na świadczenia związane z niezdolnością do pracy w 2018 r. według rodzajów świadczeń i płci świadczeniobiorców	18
Tabela 7 Struktura wydatków ogółem na świadczenia związane z niezdolnością do pracy w 2018 r. według rodzajów świadczeń i płci świadczeniobiorców	19
Tabela 8 Wydatki ogółem na świadczenia związane z niezdolnością do pracy w 2018 r. według województw i płci świadczeniobiorców	20
Tabela 9 Przeciętna kwota wydatków ogółem na 1 osobę objętą obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym w 2018 r. według województw	23
Tabela 10 Wydatki ogółem na świadczenia związane z niezdolnością do pracy poniesione w 2018 r. według grup chorobowych będących przyczyną niezdolności do pracy i płci świadczeniobiorców	25
Tabela 11 Ranking wydatków ogółem na świadczenia związane z niezdolnością do pracy w 2018 r według wybranych grup chorobowych i płci świadczeniobiorców	27
Tabela 12 Ranking jednostek chorobowych powodujących niezdolność do pracy, generujących najwyższe wydatki na świadczenia związane z tą niezdolnością . . .	34
Tabela 13 Wydatki na renty z tytułu niezdolności do pracy w 2018 r. według grup chorobowych będących przyczyną niezdolności i płci świadczeniobiorców	45
Tabela 14 Wydatki na renty z tytułu niezdolności do pracy poniesione w 2018 r. według stopnia niezdolności pracy i płci świadczeniobiorców	47
Tabela 15 Wydatki na renty z tytułu niezdolności do pracy w 2018 r. według stopni niezdolności do pracy i grup chorobowych będących przyczyną niezdolności . . .	48
Tabela 16 Struktura wydatków na renty z tytułu niezdolności do pracy w 2018 r. według stopni niezdolności do pracy i grup chorobowych będących przyczyną niezdolności	49

Tabela 17	Wydatki na renty z tytułu niezdolności do pracy w 2018 r. w poszczególnych województwach według stopni niezdolności do pracy	50
Tabela 18	Struktura wydatków na renty z tytułu niezdolności do pracy w 2018 r. w poszczególnych województwach według stopni niezdolności do pracy	52
Tabela 19	Wydatki na renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową w 2018 r. według grup chorobowych będących przyczyną niezdolności i płci świadczeniobiorców	53
Tabela 20	Wydatki na renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową w 2018 r. według stopni niezdolności do pracy i grup chorobowych będących przyczyną niezdolności	55
Tabela 21	Struktura wydatków na renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową w 2018 r. według stopni niezdolności do pracy i grup chorobowych będących przyczyną niezdolności . . .	56
Tabela 22	Wydatki na renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową w 2018 r. w poszczególnych województwach według stopni niezdolności do pracy	57
Tabela 23	Struktura wydatków na renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową w 2018 r. w poszczególnych województwach według stopni niezdolności do pracy	58
Tabela 24	Wydatki na renty socjalne w 2018 r. według grup chorobowych będących przyczyną niezdolności do pracy i płci świadczeniobiorców	59
Tabela 25	Wydatki na renty socjalne w 2018 r. według płci świadczeniobiorców i województw	61
Tabela 26	Wydatki z tytułu absencji chorobowej finansowanej z FUS i funduszy zakładów pracy w 2018 r. według grup chorobowych i płci świadczeniobiorców	62
Tabela 27	Struktura wydatków na absencję chorobową finansowaną z FUS i funduszy zakładów pracy w 2018 r. według grup chorobowych i płci świadczeniobiorców.	65
Tabela 28	Wydatki z tytułu absencji chorobowej finansowane z FUS i funduszy zakładów pracy w 2018 r. według płci świadczeniobiorców i województw	66
Tabela 29	Wydatki z tytułu absencji chorobowej finansowane z FUS i funduszy zakładów pracy w 2018 r. według płci świadczeniobiorców i województw	67
Tabela 30	Wydatki z tytułu absencji chorobowej spowodowanej wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową w 2018 r. według grup chorobowych będących przyczyną niezdolności do pracy i płci świadczeniobiorców	68
Tabela 31	Wydatki na świadczenia rehabilitacyjne w 2018 r. według grup chorobowych będących przyczyną wypłaty świadczenia i płci świadczeniobiorców	70
Tabela 32	Wydatki na świadczenia rehabilitacyjne w 2018 r. według województw	72

Tabela 33	Koszty rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej ZUS w 2018 r. według grup chorobowych będących przyczyną rehabilitacji i płci świadczeniobiorców	73
Tabela 34	Przeciętna kwota wydatków na świadczenia związane z niezdolnością do pracy w przeliczeniu na jedną osobę objętą obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym w 2018 r. według rodzajów świadczeń i grup chorobowych	75
Tabela 35	Przeciętna kwota wydatków na świadczenia związane z niezdolnością do pracy w przeliczeniu na jedną osobę objętą obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym w 2018 r. według rodzajów świadczeń i województw	76
Tabela 36	Przeciętna kwota wydatków na rehabilitację leczniczą w ramach prewencji rentowej ZUS w przeliczeniu na jedną osobę poddaną rehabilitacji leczniczej w 2018 r. według grup chorobowych.	77
Tabela 37	Przeciętna kwota wydatków na rehabilitację leczniczą w ramach prewencji rentowej ZUS w przeliczeniu na jedną osobę poddaną rehabilitacji leczniczej w 2018 r. według województw.	78

SPIS RYSUNKÓW

		Strona
Rys. 1	Struktura wydatków na świadczenia związane z niezdolnością do pracy w latach 2014 – 2018	13
Rys. 2	Przeciętna miesięczna liczba pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy i renty socjalne w latach 2014 – 2018	14
Rys. 3	Przeciętna miesięczna liczba osób pobierających świadczenia rehabilitacyjne w latach 2014 – 2018	15
Rys. 4	Liczba osób poddanych rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej ZUS w latach 2014 – 2018	15
Rys. 5	Liczba dni absencji chorobowej finansowanej z FUS i funduszy zakładów pracy w latach 2014 – 2018	15
Rys. 6	Wydatki z FUS, z budżetu państwa oraz ze środków pracodawców poniesione w 2018 r. na świadczenia związane z niezdolnością do pracy	16
Rys. 7	Struktura wydatków ogółem na świadczenia związane z niezdolnością do pracy w 2018 r. według rodzajów świadczeń wypłaconych w poszczególnych województwach	22
Rys. 8	Przeciętna kwota wydatków ogółem na świadczenia związane z niezdolnością do pracy na 1 osobę objętą obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym według województw	24
Rys. 9	Wydatki ogółem na świadczenia związane z niezdolnością do pracy w 2018 r. według grup chorobowych	26

Rys. 10	Ranking 10 grup chorobowych powodujących niezdolność do pracy, generujących najwyższe wydatki ogółem na świadczenia związane z niezdolnością do pracy, według płci świadczeniobiorców	28
Rys. 11	Przeciętna kwota wydatków ogółem na świadczenia związane z niezdolnością do pracy w przeliczeniu na jedną osobę objętą ubezpieczeniem zdrowotnym dla wybranych grup chorobowych według województw.	29
Rys. 12	Przeciętna kwota wydatków ogółem na świadczenia związane z niezdolnością do pracy w przeliczeniu na jedną osobę objętą ubezpieczeniem zdrowotnym dla wybranych jednostek chorobowych według województw.	37
Rys. 13	Wydatki na renty z tytułu niezdolności do pracy przyznane w związku z chorobami układu krążenia, zaburzeniami psychicznymi i zaburzeniami zachowania oraz chorobami układu kostno-stawowego na tle wydatków na renty w przeliczeniu na jedną osobę ubezpieczoną zdrowotnie w 2018 r.	46
Rys. 14	Struktura wydatków na renty z tytułu niezdolności do pracy w 2018 r. według stopnia niezdolności i płci świadczeniobiorców	47
Rys. 15	Wydatki na renty z tytułu niezdolności do pracy w przeliczeniu na jedną osobę objętą ubezpieczeniem zdrowotnym w 2018 r. według województw oraz stopni niezdolności do pracy	51
Rys. 16	Wydatki na renty wypadkowe według płci w przeliczeniu na jedną osobę ubezpieczoną zdrowotnie w poszczególnych województwach w 2018 r.	54
Rys. 17	Wydatki na renty socjalne przyznane w związku z zaburzeniami psychicznymi i zaburzeniami zachowania oraz chorobami układu nerwowego na tle wydatków na renty socjalne ogółem w przeliczeniu na jedną osobę ubezpieczoną zdrowotnie w poszczególnych województwach w 2018 r.	60
Rys. 18	Wydatki na absencję chorobową ogółem w przeliczeniu na jedną osobę objętą ubezpieczeniem zdrowotnym w 2018 r. według województw	63
Rys. 19	Struktura wydatków na absencję chorobową finansowaną z FUS i funduszy zakładów pracy w 2018 r. według wybranych grup chorobowych i płci świadczeniobiorców	64
Rys. 20	Struktura liczby dni absencji chorobowej spowodowanej wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową w 2018 r. według wybranych grup chorobowych i płci świadczeniobiorców	69
Rys. 21	Wydatki na świadczenia rehabilitacyjne w przeliczeniu na jedną osobę objętą ubezpieczeniem zdrowotnym w 2018 r. według województw	71
Rys. 22	Struktura wydatków na rehabilitację leczniczą w ramach prewencji rentowej ZUS w 2018 r. według grup chorobowych będących przyczyną rehabilitacji i płci świadczeniobiorców	74

Wstęp

Zakład Ubezpieczeń Społecznych w ramach ubezpieczenia chorobowego, wypadkowego i rentowych wypłaca osobom ubezpieczonym świadczenia stanowiące rekompensatę utraty zarobków (dochodów) w okresie długotrwałej niezdolności do pracy lub czasowej niemożności jej wykonywania. Zadaniem ZUS jest również działalność prewencyjna.

Ochronie zatem podlega między innymi sytuacja czasowej niezdolności do pracy oraz niezdolność, która wyłącza możliwości zarobkowania na okres znacznie dłuższy, czasami nie dający się przewidzieć.

Za każdą niezdolnością do pracy, generującą konsekwencje finansowe, „stoi” określona przyczyna chorobowa.

Opracowanie przedstawia wydatki, będące rezultatem chorób, poniesione w 2018 r. na świadczenia z ubezpieczeń społecznych wraz z analizą skali tych wydatków na rodzaje świadczeń w różnych przekrojach.

Zakres przedmiotowy opracowania obejmuje:

- wydatki na renty z tytułu niezdolności do pracy łącznie z dodatkami pielęgnacyjnymi przysługującymi z tytułu tej niezdolności;
- wydatki na renty socjalne, pokrywane ze środków budżetu państwa;
- wydatki na absencję chorobową czyli czasową niezdolność do pracy z tytułu choroby własnej, tj. wynagrodzenia wypłacane w okresie niezdolności do pracy z własnych środków przez pracodawcę oraz zasiłki chorobowe wypłacane przez Zakład;
- wydatki na świadczenia rehabilitacyjne;
- wydatki na rehabilitację leczniczą w ramach prewencji rentowej ZUS.

Prowadzone przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych badania z zakresu szeroko rozumianej niezdolności do pracy, tj. zarówno krótkotrwałej (absencji chorobowej), jak też długotrwałej, umożliwiają analizę przyczyn chorobowych z dokładnością do jednostki chorobowej zdefiniowanej zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych rewizja Dziesiąta (ICD-10). Zgromadzono zatem - w odniesieniu do wydatków na poszczególne rodzaje świadczeń - informacje dotyczące ponad 2,0 tys. jednostek chorobowych, uwzględniając również takie cechy społeczno-demograficzne jak płeć czy miejsce zamieszkania świadczeniobiorców.

Źródło danych do badania stanowiły zasoby systemów informatycznych ZUS.

Podkreślić przy tym należy, że dane statystyczne, którymi dysponuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych dotyczą przypadków osób ubezpieczonych (m.in. prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą czy emerytów pozostających w zatrudnieniu), którzy wystąpili o świadczenia z tytułu niezdolności do pracy w związku z określonymi schorzeniami. Nie obejmują natomiast rolników indywidualnych i członków ich rodzin.

Opracowanie w pierwszej części zawiera analizę wydatków w latach 2014-2018 w ujęciu syntetycznym, natomiast w drugiej - szczegółową ocenę poziomu wydatków poniesionych w 2018 r. według rodzajów świadczeń, jednostek chorobowych, płci świadczeniobiorców, układu terytorialnego. Wydatki na renty z tytułu niezdolności do pracy, w tym na renty wypadkowe oraz wydatki na renty socjalne uwzględniają dodatki pielęgnacyjne przyznane w związku z niezdolnością do pracy i samodzielnej egzystencji, nie zawierają natomiast dodatków pielęgnacyjnych z tytułu wieku oraz kwot emerytur zbiegowych.

1. Wydatki na świadczenia związane z niezdolnością do pracy w latach 2014 – 2018

1.1. Wydatki na świadczenia w ujęciu nominalnym

W 2018 r. wydatki na świadczenia związane z niezdolnością do pracy ogółem wyniosły 36 812,3 mln zł i w stosunku do 2017 r. wzrosły o 207,9 mln zł. Kwota tych wydatków w omawianym roku stanowiła 1,7% PKB i w porównaniu z rokiem 2017 udział ten uległ zmniejszeniu - o 0,1 punktu procentowego (tabela 1).

Tabela 1. Wydatki na świadczenia w latach 2014 – 2018

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
Wydatki na świadczenia pieniężne realizowane przez ZUS – ogółem*) w mln zł	196 079,8	203 844,0	209 604,4	217 219,6	233 810,6
Wydatki na świadczenia związane z niezdolnością do pracy - ogółem w mln zł	32 539,8	33 855,7	35 081,5	36 604,4	36 812,3
Wydatki na świadczenia związane z niezdolnością do pracy (bez absencji chorobowej finansowanej z funduszy zakładów pracy) w mln zł	27 838,1	29 154,0	29 414,0	30 263,6	29 901,5
Wydatki na świadczenia związane z niezdolnością do pracy (bez absencji chorobowej finansowanej z funduszy zakładów pracy) do wydatków realizowanych przez ZUS w %	14,2	14,3	14,0	13,9	12,8
Wydatki na świadczenia związane z niezdolnością do pracy ogółem w % PKB	1,9	1,9	1,9	1,8	1,7

*) Od 2015 r. łącznie z zasiłkami pogrzebowymi po osobach pobierających renty socjalne, zasiłki i świadczenia przedemerytalne

W latach 2014-2015 i wcześniejszych najwyższy odsetek w wydatkach na świadczenia związane z niezdolnością do pracy stanowiły wydatki na renty z tytułu niezdolności do pracy.

Na przestrzeni omawianych lat stopniowo malał ich udział w wydatkach ogółem.

W 2014 r. wydatki na renty z tytułu niezdolności do pracy stanowiły 47,9% ogółu wydatków, w 2018 r. – 37,2%. W 2018 r., w porównaniu z rokiem 2017, udział ten zmniejszył się o 2,7 punktu procentowego.

Malą również przeciętna miesięczna liczba osób pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy. W 2014 r. ich liczba wynosiła 1 033,8 tys., a w 2018 r. – 750,2 tys. (tabela 2, rys.2).

Jednocześnie wzrasta znacząco udział wydatków na absencję chorobową, wypłacaną przez ZUS i z funduszy zakładów pracy. W 2014 r. stanowiły one drugą pozycję w wydatkach na świadczenia związane z niezdolnością do pracy, a począwszy od 2016 r. stanowią pierwszą pozycję w tych wydatkach. W 2014 r. udział wydatków na absencję chorobową wyniósł 41,6% wydatków ogółem i był niższy od udziału wydatków na renty z tytułu niezdolności do pracy o 6,3 punktu procentowego. W 2018 r. ich udział wynosił 50,1% i był wyższy od udziału rent z tytułu niezdolności do pracy o 12,9 punktu procentowego.

Liczba dni absencji chorobowej w 2018 r. wynosiła 226 757,9 tys. i w porównaniu z latami poprzednimi również znacznie wzrosła, jednak w stosunku do roku poprzedniego nieznacznie zmalała - o 1,2% (tabela 2, rys. 5).

W strukturze wydatków rosną także wydatki na świadczenia rehabilitacyjne i renty socjalne. W przypadku wydatków na świadczenie rehabilitacyjne, ich udział w wydatkach ogółem wynosił od 3,9% w 2014 r. do 4,7% w 2018 r., natomiast w przypadku rent socjalnych udział ten wzrósł z 6,1% w 2014 r. do 7,5% w 2018 r.

Przeciętna miesięczna liczba pobierających renty socjalne bądź świadczenie rehabilitacyjne w omawianych latach również systematycznie wzrasta. I tak, w przypadku pobierających renty socjalne z 257,8 tys. w 2014 r. do 268,3 tys. w roku 2018, natomiast w przypadku pobierających świadczenie rehabilitacyjne z 75,3 tys. w roku 2014 do 86,0 tys. w 2018 r. (rys. 1, rys. 2 oraz rys. 3).

Na stałym poziomie utrzymuje się udział wydatków na rehabilitację leczniczą w ramach prewencji rentowej ZUS, który w ostatnich latach wynosi 0,5% ogółu wydatków związanych z niezdolnością do pracy.

**Tabela 2. Wydatki na świadczenia związane z niezdolnością do pracy
poniesione w latach 2014 – 2018**

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
Renty z tytułu niezdolności do pracy					
Wydatki w tys. zł ¹⁾	15 598 288,9	15 353 573,4	15 007 081,9	14 608 136,0	13 689 477,0
Przeciętna miesięczna liczba świadczeniobiorców w tys.	1 033,8	982,4	933,8	843,9	750,2
w tym:					
Renty z tytułu niezdolności do pracy wypadkowe					
Wydatki w tys. zł ¹⁾	3 692 793,9	3 735 136,4	3 778 503,6	3 844 540,3	3 966 785,6
Przeciętna miesięczna liczba świadczeniobiorców w tys.	192,1	186,2	180,4	174,5	168,3
Renty socjalne					
Wydatki w tys. zł ¹⁾	1 971 729,5	1 877 572,2	2 090 128,0	2 497 901,6	2 760 861,6
Przeciętna miesięczna liczba świadczeniobiorców w tys.	257,8	261,0	264,2	266,4	268,3
Świadczenia rehabilitacyjne					
Wypłaty w tys. zł	1 279 710,8	1 370 389,2	1 525 158,0	1 665 471,5	1 728 042,9
Przeciętna miesięczna liczba świadczeniobiorców w tys.	75,3	77,9	82,8	87,4	86,0
Absencja chorobowa finansowana z FUS i funduszy zakładów pracy					
Wypłaty w tys. zł ²⁾	13 522 399,7	15 085 202,3	16 282 733,1	17 650 500,4	18 443 634,3
Liczba dni absencji chorobowej w tys.	194 237,0	209 188,9	220 176,0	229 578,0	226 757,9
Rehabilitacja lecznicza w ramach prewencji rentowej ZUS					
Koszt rehabilitacji	167 695,6	168 995,9	176 441,1	182 422,6	190 293,5
Liczba osób poddanych rehabilitacji leczniczej w tys.	77,8	80,7	85,4	88,8	90,6

¹⁾ Wydatki na renty z tytułu niezdolności do pracy, w tym na renty wypadkowe oraz renty socjalne - na podstawie wyników badania statystycznego. Wydatki na renty uwzględniają dodatki pielęgnacyjne przyznane w związku z całkowitą niezdolnością do pracy i samodzielnej egzystencji, nie zawierają natomiast dodatków pielęgnacyjnych z tytułu wieku oraz kwot emerytur zbiegowych

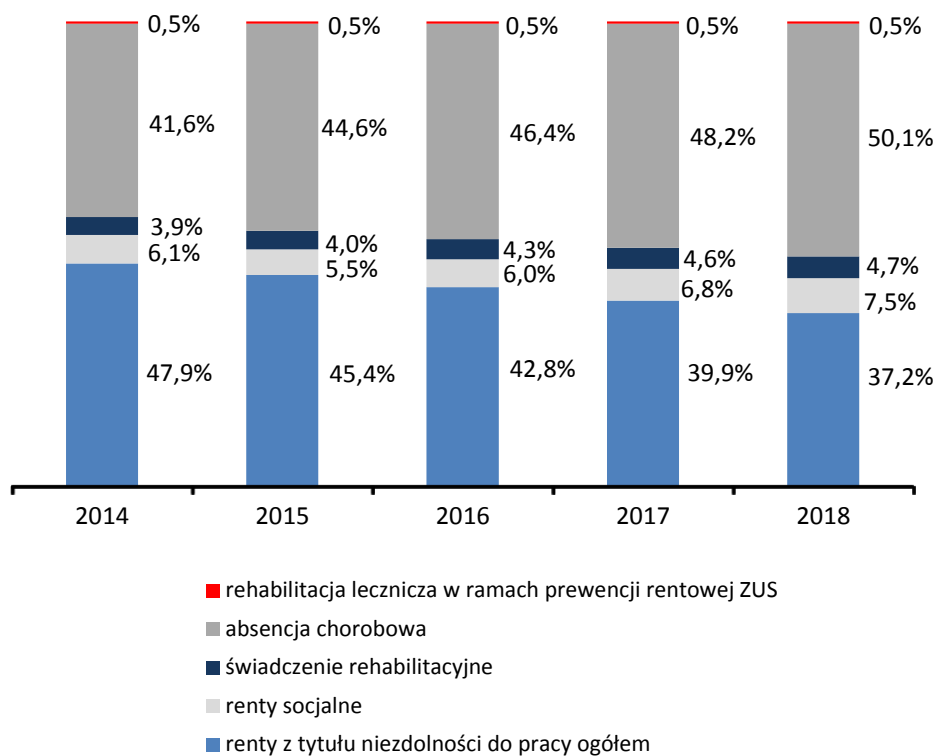
²⁾ Wypłacane przez ZUS oraz z funduszy zakładów pracy

Tabela 3. Struktura wydatków na świadczenia związane z niezdolnością do pracy¹⁾ poniesionych w latach 2014 – 2018

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
OGÓŁEM	w %				
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
renty z tytułu niezdolności do pracy	47,9	45,4	42,8	39,9	37,2
w tym:					
renty wypadkowe	11,3	11,0	10,8	10,5	10,8
renty socjalne	6,1	5,5	6,0	6,8	7,5
świadczenie rehabilitacyjne	3,9	4,0	4,3	4,6	4,7
absencja chorobowa	41,6	44,6	46,4	48,2	50,1
rehabilitacja lecznicza w ramach prewencji rentowej ZUS	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5

¹⁾ Patrz uwagi do tabl.2

Rys. 1. Struktura wydatków na świadczenia związane z niezdolnością do pracy w latach 2014 – 2018

Zmiany w liczbie osób pobierających poszczególne świadczenia związane z niezdolnością do pracy oraz zmiany liczby dni absencji chorobowej w latach 2014 – 2018 mające wpływ na wysokość wydatków na te świadczenia przedstawiają rys. 2 - 5.

Tabela 4. Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby świadczeniobiorców pobierających świadczenia związane z niezdolnością do pracy, liczby dni absencji chorobowej oraz liczby osób poddanych rehabilitacji leczniczej w latach 2014 – 2018

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
	rok poprzedni = 100				

Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby świadczeniobiorców pobierających:

renty z tytułu niezdolności do pracy	96,2	95,0	95,1	90,4	88,9
w tym:					
renty wypadkowe	97,1	96,9	96,9	96,7	96,4
renty socjalne	101,4	101,2	101,2	100,8	100,7
świadczenie rehabilitacyjne	101,2	103,5	106,3	105,6	98,4

Dynamika liczby osób poddanych rehabilitacji leczniczej:

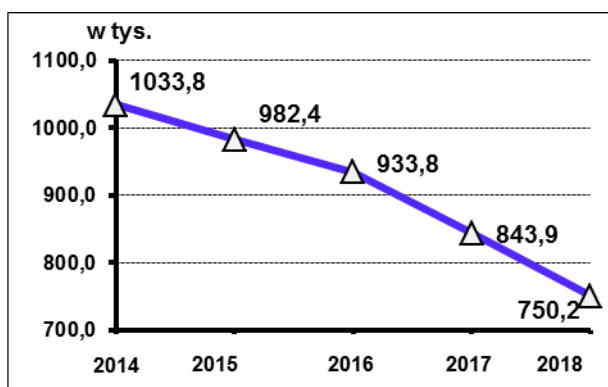
rehabilitacja lecznicza w ramach prewencji rentowej ZUS	103,1	105,9	103,8	105,8	102,0
--	-------	-------	-------	-------	-------

Dynamika liczby dni absencji chorobowej:

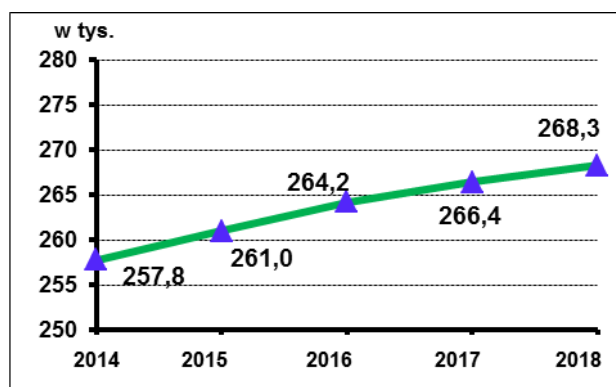
absencja chorobowa	103,9	98,6	107,7	104,3	98,8
--------------------	-------	------	-------	-------	------

Rys. 2 Przeciętna miesięczna liczba osób pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy i renty socjalne w latach 2014 – 2018

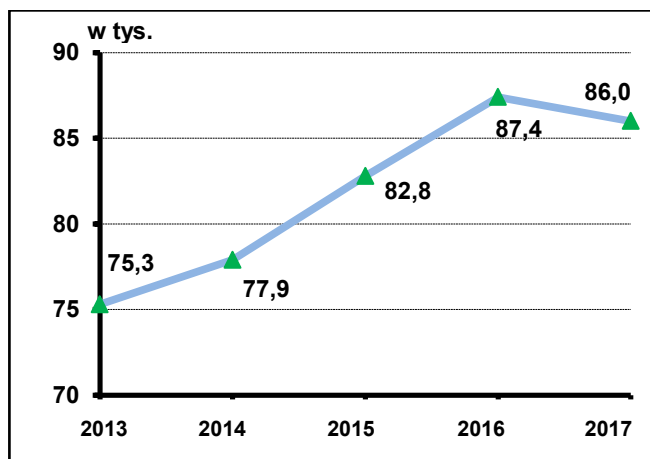
Renty z tytułu niezdolności do pracy

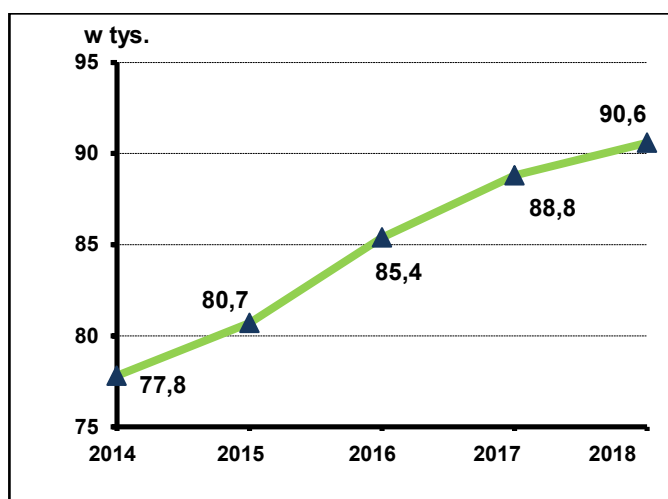
Renty socjalne

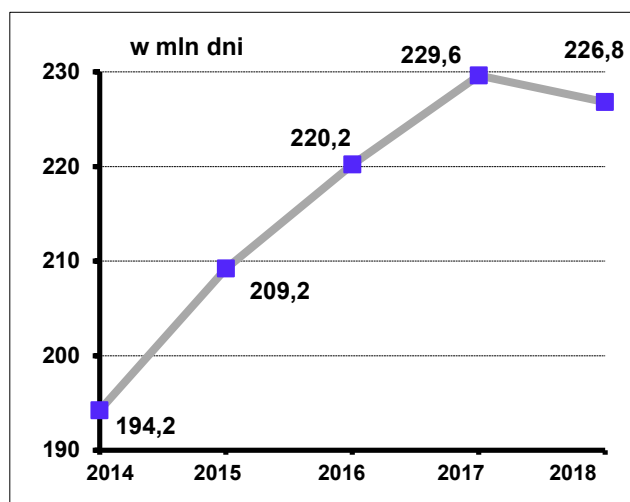
Rys. 3 Przeciętna miesięczna liczba osób pobierających świadczenie rehabilitacyjne w latach 2014 – 2018

Rys. 4 Liczba osób poddanych rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej ZUS w latach 2014 – 2018

Rys. 5 Liczba dni absencji chorobowej finansowanej z FUS i funduszy zakładów pracy w latach 2014 – 2018

2. Wydatki na świadczenia związane z niezdolnością do pracy w 2018 r.

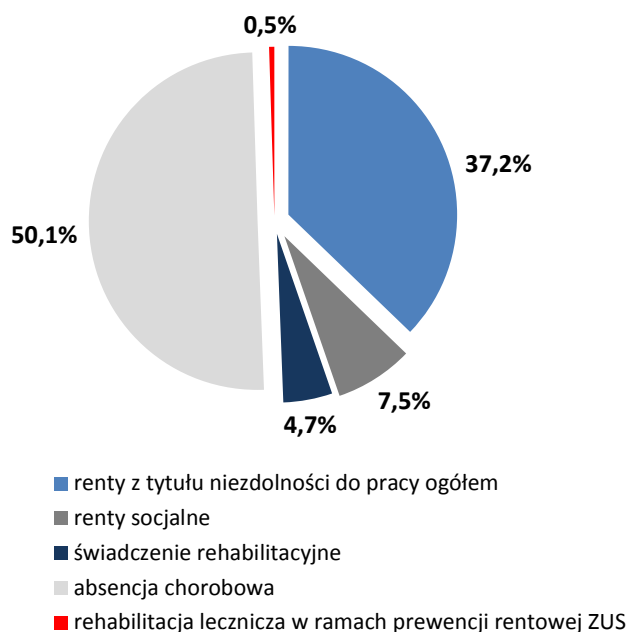
2.1. Wydatki ogółem według rodzajów świadczeń

W 2018 r. wydatki na świadczenia pieniężne związane z niezdolnością do pracy w obszarze realizowanym przez ZUS, w tym wypłacane z budżetu państwa oraz ze środków własnych pracodawców, wyniosły łącznie 36 812 309,3 tys. zł. W stosunku do roku 2017 r. ich wzrost był nieznaczny, wyniósł 0,6%. Odnosząc wydatki do wartości PKB, ich udział w 2018 r. wynosił 1,7 % i w porównaniu do 2014 r. był niższy o 0,2 punktu procentowego. Przeciętna wysokość wydatków na świadczenia związane z niezdolnością do pracy ogółem na 1 osobę objętą obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym w 2018 r. wyniosła 1 496,67 zł. W porównaniu z rokiem poprzednim była niższa o niecały 1%.

W 2018 r. najwyższe wydatki wynoszące 18 443,6 mln zł, tj. stanowiące ponad 50% wydatków na świadczenia ogółem, poniesiono w związku z absencją chorobową. W latach poprzednich równie wysoki udział w wydatkach odnotowano w stosunku do wydatków na renty z tytułu niezdolności do pracy.

Strukturę wydatków na poszczególne świadczenia związane z niezdolnością do pracy oraz kwoty wypłat na te świadczenia przedstawiają rys. 6 i tabela 5.

Rys. 6 Wydatki z FUS, z budżetu państwa oraz ze środków pracodawców poniesione w 2018 r. na świadczenia związane z niezdolnością do pracy

Najwyższą przeciętną wysokość wydatków na 1 osobę objętą ubezpieczeniem zdrowotnym odnotowano w przypadku absencji chorobowej, wyniosła ona 749,86 zł (w 2017 r. – 728,28 zł). W przypadku rent z tytułu niezdolności do pracy była to kwota 556,57 zł (w 2017 r. – 602,75 zł) (tabela 5).

Tabela 5. Wydatki ogółem na świadczenia związane z niezdolnością do pracy w 2018 r.

Wyszczególnienie	Kwota wypłat w tys. zł	Przeciętna kwota wypłaty na jedną osobę objętą obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym w zł
OGÓŁEM	36 812 309,3	1 496,67
renty z tytułu niezdolności do pracy ¹⁾ w tym:	13 689 477,0	556,57
renty wypadkowe	3 966 785,6	161,28
renty socjalne	2 760 861,6	112,25
świadczenie rehabilitacyjne	1 728 042,9	70,26
absencja chorobowa ²⁾ w tym:	18 443 634,3	749,86
zasiłki chorobowe z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	637 155,7	25,90
rehabilitacja lecznicza	190 293,5	7,74

¹⁾ Wydatki na renty z tytułu niezdolności do pracy, w tym na renty wypadkowe, na renty socjalne – na podstawie wyników badania statystycznego, którym objęto 98,8% populacji pobierających renty. Wydatki na renty uwzględniają dodatki pielęgnacyjne przyznane w związku z całkowitą niezdolnością do pracy i samodzielnej egzystencji, nie zawierają natomiast dodatków pielęgnacyjnych z tytułu wieku oraz kwot emerytur zbiegowych.

²⁾ Wypłacana przez ZUS oraz z funduszy zakładów pracy

2.2. Struktura wydatków ogółem według rodzajów świadczeń i płci świadczeniobiorców

W 2018 r. wydatki na omawiane świadczenia z tytułu niezdolności do pracy mężczyzn wyniosły 19 148,4 mln zł. Ich udział w wydatkach ogółem był o 4,0 punkty procentowe wyższy niż w związku z wydatkami poniesionymi z tytułu niezdolności kobiet i wynosił 52,0%.

Struktura wydatków ze względu na płeć w poszczególnych rodzajach wydatków również kształtowała się odmiennie. Znacząco wyższy udział wydatków na świadczenia wypłacane mężczyznom, niż udział wydatków na świadczenia wypłacane kobietom, odnotowujemy w odniesieniu do rent z tytułu niezdolności do pracy, rent socjalnych, świadczeń rehabilitacyjnych. W przypadku absencji chorobowej kobiet wydatki są o 24,8 punktu procentowego wyższe od wydatków na absencję chorobową mężczyzn.

Tabela 6. Wydatki ogółem na świadczenia związane z niezdolnością do pracy¹⁾ w 2018 r. według rodzajów świadczeń i płci świadczeniobiorców

Wyszczególnienie	Kwota wypłat w tys. zł		
	razem	mężczyźni	kobiety
OGÓŁEM	36 812 309,3	19 148 350,5	17 663 958,8
renty z tytułu niezdolności do pracy ¹⁾ w tym:	13 689 477,0	9 636 345,1	4 053 131,9
renty wypadkowe	3 966 785,6	2 855 474,2	1 111 311,4
renty socjalne	2 760 861,6	1 527 808,5	1 233 053,1
świadczenie rehabilitacyjne	1 728 042,9	964 609,6	763 433,3
absencja chorobowa ²⁾	18 443 634,3	6 940 801,3	11 502 833,0
w tym:			
zasiłki chorobowe z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	637 155,7	455 779,2	181 376,5
rehabilitacja lecznicza	190 293,5	78 786,0	111 507,5

¹⁾ Patrz uwagi pod tabelą 5

²⁾ Wypłacana przez ZUS oraz z funduszy zakładów pracy

Wydatki na renty wypłacone mężczyznom wyniosły 9 636,3 mln zł stanowiąc 70,4% ogółu wydatków na renty z tytułu niezdolności do pracy, w tym wydatki na renty wypadkowe mężczyznom wyniosły 2 855,5 mln zł, tj. 72,0% ogółu wydatków na te renty.

Udział wydatków na renty socjalne wypłacone mężczyznom wyniósł 55,3%, tj. 1 527,8 mln zł. Również wydatki na świadczenia rehabilitacyjne wypłacone mężczyznom przewyższały o 11,6 punktów procentowych wydatki na to świadczenie wypłacone kobietom. Wydatki poniesione na rehabilitację leczniczą w ramach prewencji rentowej ZUS kobiet przewyższały wydatki poniesione na rehabilitację leczniczą mężczyznom, wynosiły odpowiednio 58,6% tj. 111,5 mln zł i 41,4%, tj. 78,8 mln zł.

Tabela 7. Struktura wydatków ogółem na świadczenia związane z niezdolnością do pracy¹⁾ w 2018 r. według rodzajów świadczeń i płci świadczeniobiorców

Wyszczególnienie	Kwota wypłat w odsetkach		
	razem	mężczyźni	kobiety
OGÓŁEM	100,0	52,0	48,0
renty z tytułu niezdolności do pracy ¹⁾	100,0	70,4	29,6
w tym:			
renty wypadkowe	100,0	72,0	28,0
renty socjalne	100,0	55,3	44,7
świadczenie rehabilitacyjne	100,0	55,8	44,2
absencja chorobowa ²⁾	100,0	37,6	62,4
w tym:			
zasiłki chorobowe z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	100,0	71,5	28,5
rehabilitacja lecznicza	100,0	41,4	58,6

¹⁾ Patrz uwagi pod tabelą 5

²⁾ Wypłacana przez ZUS oraz z funduszy zakładów pracy

2.3. Struktura wydatków ogółem według województw i płci świadczeniobiorców

Rozpatrując wydatki poniesione w 2018 r. na świadczenia z tytułu niezdolności do pracy w poszczególnych województwach, obserwujemy, że najwyższe wydatki zostały poniesione w województwie śląskim – 13,9% ogółu wydatków, mazowieckim – 12,7%, wielkopolskim – 10,7%. W populacji mężczyzn najwyższy udział wydatków odnotowano w województwie śląskim – 15,5%, natomiast w populacji kobiet najwyższy ich udział wystąpił w województwie mazowieckim – 11,5%. Najniższe kwoty wydatkowano w województwie opolskim – 2,0% ogółu wydatków oraz w województwie podlaskim – 2,3%.

Tabela 8. Wydatki ogółem na świadczenia związane z niezdolnością do pracy w 2018 r. według województw i płci świadczeniobiorców

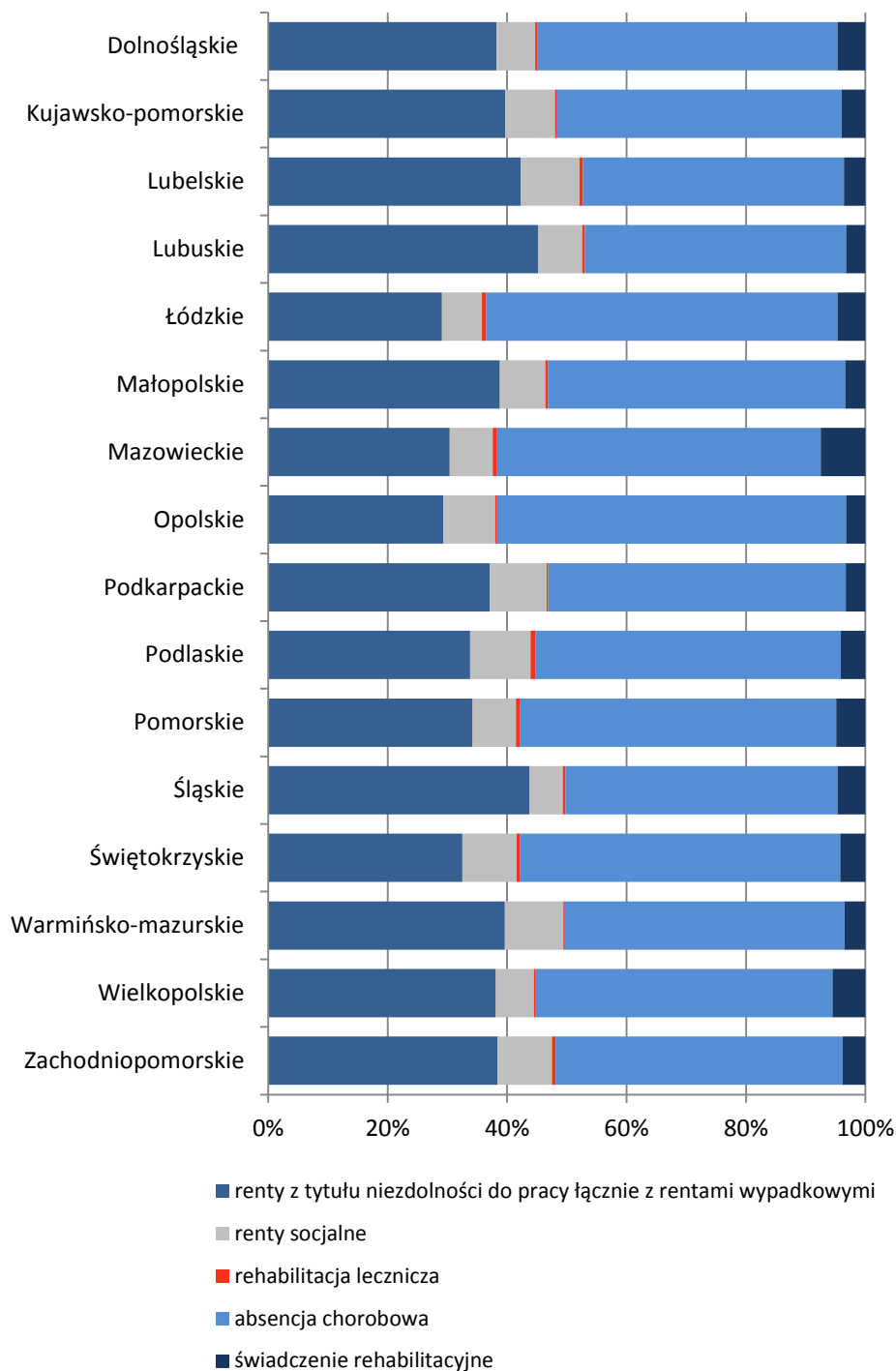
Województwa	Kwota wypłat					
	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety	
	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %
OGÓŁEM	36 812 309,3	100,0	19 148 350,5	100,0	17 663 958,8	100,0
Dolnośląskie	2 801 111,3	7,6	1 476 569,1	7,7	1 324 542,2	7,5
Kujawsko-pomorskie	2 113 281,6	5,7	1 127 353,9	5,9	985 927,7	5,6
Lubelskie	1 914 565,5	5,2	981 653,9	5,1	932 911,6	5,3
Lubuskie	1 044 866,9	2,8	546 494,5	2,9	498 372,4	2,8
Łódzkie	2 529 582,9	6,9	1 265 302,6	6,6	1 264 280,3	7,2
Małopolskie	3 001 750,5	8,2	1 551 802,0	8,1	1 449 948,5	8,2
Mazowieckie	4 675 617,3	12,7	2 201 523,4	11,5	2 474 093,9	14,0
Opolskie	724 735,6	2,0	377 338,9	2,0	347 396,7	2,0
Podkarpackie	1 905 998,9	5,2	1 034 623,4	5,4	871 375,5	4,9

Tabela 8. Wydatki ogółem na świadczenia związane z niezdolnością do pracy w 2018 r. według województw i płci świadczeniobiorców (dok.)

Województwa	Kwota wypłat					
	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety	
	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %
Podlaskie	852 324,2	2,3	411 282,5	2,1	441 041,7	2,5
Pomorskie	2 117 681,0	5,8	1 050 185,3	5,5	1 067 495,7	6,0
Śląskie	5 126 961,4	13,9	2 972 827,3	15,5	2 154 134,1	12,2
Świętokrzyskie	1 134 062,5	3,1	624 173,1	3,3	509 889,4	2,9
Warmińsko-mazurskie	1 334 129,3	3,6	707 086,5	3,7	627 042,8	3,6
Wielkopolskie	3 956 049,7	10,7	2 024 109,0	10,6	1 931 940,7	10,9
Zachodniopomorskie	1 579 590,7	4,3	796 025,1	4,1	783 565,6	4,4

Wydatki na absencję chorobową przewyższały wydatki na renty z tytułu niezdolności do pracy niemal we wszystkich województwach, a ich udział wahał się od 43,7% w województwie lubelskim do 58,8% w województwie łódzkim. Jedynie w województwie lubuskim udział absencji chorobowej był niższy niż rent z tytułu niezdolności do pracy (o 1,4 punktu procentowego). Wydatki na renty socjalne, świadczenia rehabilitacyjne oraz rehabilitację leczniczą stanowiły razem od 10% do 15% ogółu wydatków. Najwyższy ich udział wystąpił w województwie mazowieckim – 15,4%, najniższy zaś w województwie śląskim – 10,8%.

Rys. 7 Struktura wydatków ogółem na świadczenia związane z niezdolnością do pracy w 2018 r. według rodzajów świadczeń wypłaconych w poszczególnych województwach

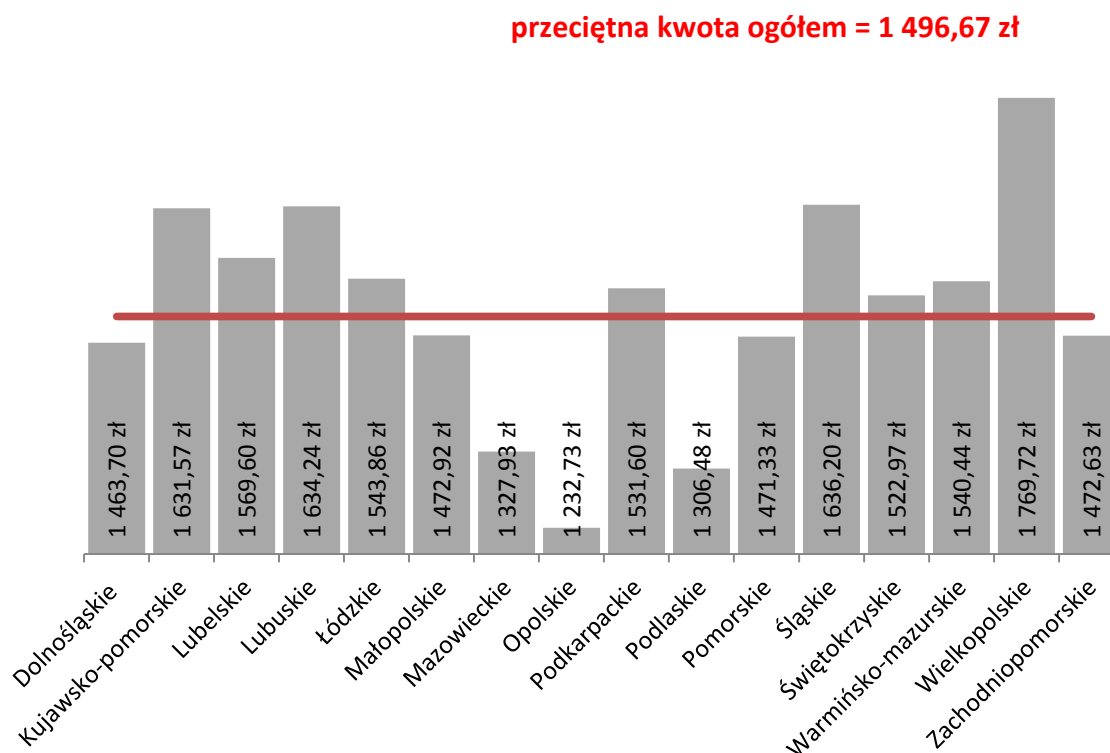

Porównując przeciętne wysokości wydatków na 1 osobę objętą obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym w poszczególnych województwach, rozpiętość tych wysokości, przy średniej ogółem 1 496,67 zł, wahała się od 1 232,73 zł w województwie opolskim do 1 769,72 zł w województwie wielkopolskim.

Tabela 9. Przeciętna kwota wydatków ogółem na 1 osobę objętą obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym w 2018 r. według województw

Województwa	Kwota wypłat w tys. zł	Przeciętna kwota wypłaty na 1 osobę objętą obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym w zł
OGÓŁEM	36 812 309,3	1 496,67
Dolnośląskie	2 801 111,3	1 463,70
Kujawsko-pomorskie	2 113 281,6	1 631,57
Lubelskie	1 914 565,5	1 569,60
Lubuskie	1 044 866,9	1 634,24
Łódzkie	2 529 582,9	1 543,86
Małopolskie	3 001 750,5	1 472,92
Mazowieckie	4 675 617,3	1 327,93
Opolskie	724 735,6	1 232,73
Podkarpackie	1 905 998,9	1 531,60
Podlaskie	852 324,2	1 306,48
Pomorskie	2 117 681,0	1 471,33
Śląskie	5 126 961,4	1 636,20
Świętokrzyskie	1 134 062,5	1 522,97
Warmińsko-mazurskie	1 334 129,3	1 540,44
Wielkopolskie	3 956 049,7	1 769,72
Zachodniopomorskie	1 579 590,7	1 472,63

Rys. 8 Przeciętna kwota wydatków ogółem na świadczenia związane z niezdolnością do pracy na 1 osobę objętą obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym według województw

2.4. Ranking wydatków na świadczenia ogółem według grup chorobowych zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych Rewizja Dziesiąta (ICD-10)

W strukturze wydatków ogółem na świadczenia z tytułu niezdolności do pracy w 2018 r. **grupami chorobowymi** generującymi najwyższe wydatki były, analogicznie jak w roku poprzednim, zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania – 15,8% ogółu wydatków, choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej – 14,3%, choroby związane z okresem ciąży, porodu i połogu – 13,2%, urazy, zatrucia i inne określone skutki działania czynników zewnętrznych – 12,2%, choroby układu krążenia – 10,0%, choroby układu nerwowego – 8,1% oraz choroby układu oddechowego – 8,5%.

W 2018 r. wyżej wymienione grupy chorobowe były przyczyną 82,1% wydatków poniesionych w związku z niezdolnością do pracy. W 2017 r. udział tych grup chorobowych ukształtował się na niewiele wyższym poziomie 82,3%.

Tabela 10. Wydatki ogółem na świadczenia związane z niezdolnością do pracy poniesione w 2018 r. według grup chorobowych będących przyczyną niezdolności do pracy i płci świadczeniobiorców

Grupy chorobowe	Kwota wypłat					
	razem		mężczyźni		kobiety	
	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %
OGÓŁEM (A00 - Z99)	36 812 309,3	100,0	19 148 350,5	100,0	17 663 958,8	100,0
Niektóre choroby zakaźne i pasożytnicze (A00 - B99)	239 926,3	0,6	131 711,6	0,7	108 214,7	0,6
Nowotwory (C00 - D48)	1 732 187,9	4,7	894 949,6	4,7	837 238,3	4,8
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych (D50 - D89)	79 345,4	0,2	38 603,7	0,2	40 741,7	0,2
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej (E00 - E90)	440 078,9	1,2	280 195,7	1,5	159 883,2	0,9
Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania (F00 - F99)	5 821 287,5	15,8	3 029 869,3	15,8	2 791 418,2	15,8
Choroby układu nerwowego (G00 - G99)	2 985 507,9	8,1	1 711 258,8	8,9	1 274 249,1	7,2
Choroby oka i przydatków oka (H00 - H59)	693 716,5	1,9	446 469,4	2,3	247 247,1	1,4
Choroby ucha i wyrostka sutkowatego (H60 - H95)	444 174,2	1,2	358 932,3	1,9	85 241,9	0,5
Choroby układu krążenia (I00 - I99)	3 681 313,4	10,0	2 901 227,5	15,2	780 085,9	4,4
Choroby układu oddechowego (J00 - J99)	3 144 045,1	8,5	1 468 469,7	7,7	1 675 575,4	9,5
Choroby układu trawiennego (K00 - K93)	918 196,8	2,5	574 961,3	3,0	343 235,5	2,0
Choroby skóry i tkanki podskórnej (L00-L99)	286 531,5	0,8	180 699,7	0,9	105 831,8	0,6
Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej (M00 - M99)	5 253 463,9	14,3	3 097 792,7	16,2	2 155 671,2	12,2
Choroby układu moczowo-płciowego (N00 - N99)	699 795,9	1,9	269 243,0	1,4	430 552,9	2,4
Ciąża, poród i połóg (O00 - O99)	4 872 577,6	13,2	-	-	4 872 577,6	27,6

Tabela 10 Wydatki ogółem na świadczenia związane z niezdolnością do pracy poniesione w 2018 r. według grup chorobowych będących przyczyną niezdolności do pracy i płci świadczeniobiorców (dok.)

Grupy chorobowe	Kwota wypłat					
	razem		mężczyźni		kobiety	
	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %
Niektóre stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym (P00 - P96)	609,4	0,0	-	-	609,4	0,0
Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenie i aberracje chromosomowe (Q00 - Q99)	253 728,8	0,7	123 565,8	0,6	130 163,0	0,7
Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych jednostek chorobowych gdzie indziej niesklasyfikowane (R00 - R99)	390 394,7	1,1	145 659,7	0,8	244 735,0	1,4
Urazy, zatrucia i inne określone skutki działania czynników zewnętrznych (S00 - T98)	4 480 530,7	12,2	3 348 166,0	17,5	1 132 364,7	6,4
Zewnętrzne przyczyny zachorowań i zgonu (V01 - Y98)	39 903,3	0,1	28 096,1	0,2	11 807,2	0,1
Czynniki wpływające na stan zdrowia i kontakt ze służbą zdrowia (Z00-Z99)	354 993,6	1,0	118 478,6	0,6	236 515,0	1,3

Rys. 9 Wydatki ogółem na świadczenia związane z niezdolnością do pracy w 2018 r. według grup chorobowych

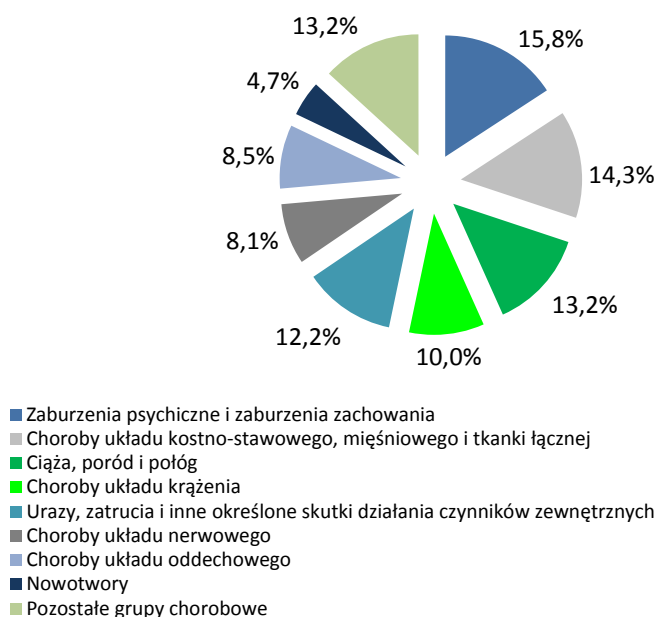

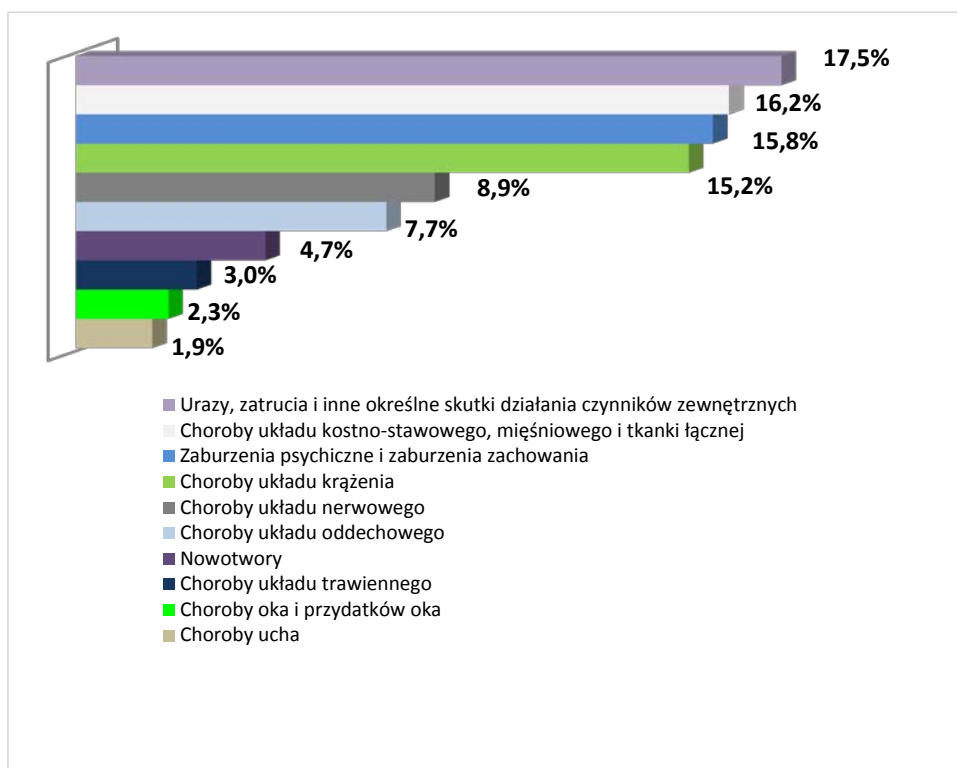
Tabela 11 prezentuje strukturę wydatków na świadczenia według płci świadczeniobiorców, którą uporządkowano według 10 **grup chorobowych** generujących najwyższe wydatki. Jak wynika z poniższych danych, poza chorobami związanymi z ciążą oraz chorobami układu oddechowego, wyższy udział wydatków w poszczególnych grupach chorobowych stanowiły wydatki ponoszone na świadczenia związane z niezdolnością mężczyźn. Udział ten wahał się od 51,7% wśród osób z nowotworami do 78,8% wśród osób z chorobami układu krążenia.

Tabela 11. Ranking wydatków ogółem na świadczenia związane z niezdolnością do pracy w 2018 r. według wybranych grup chorobowych i płci świadczeniobiorców

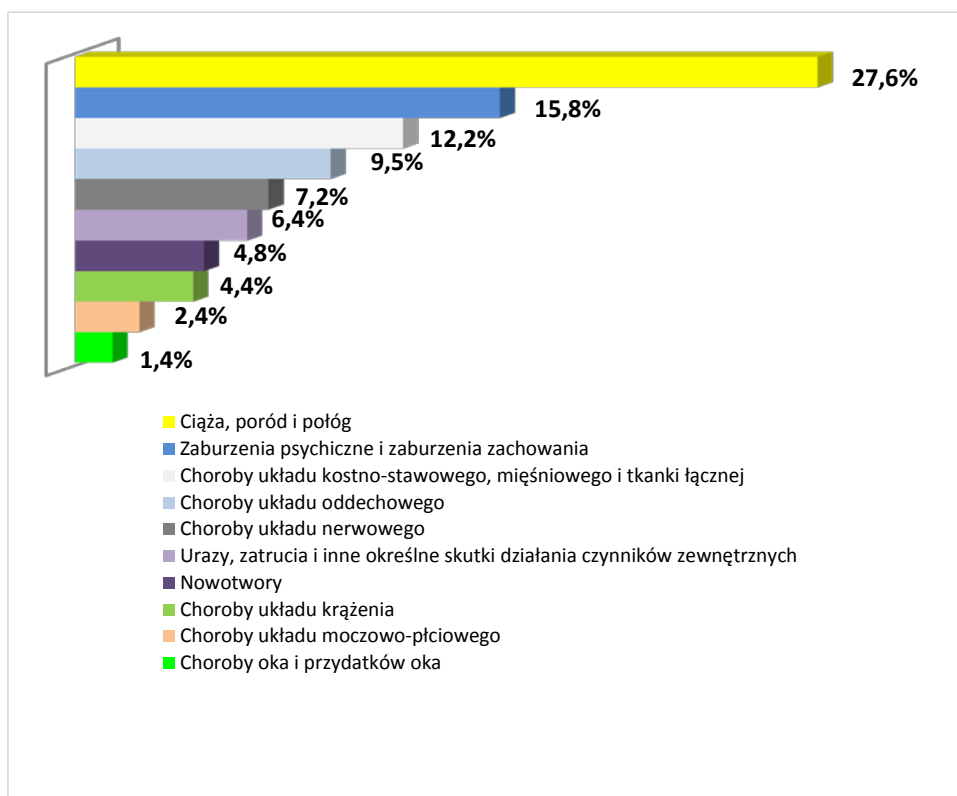
Grupy chorobowe	udział w wydatkach ogółem	struktura wydatków według płci		
		ogółem	mężczyźni	kobiety
OGÓŁEM (A00-Z99)	100,0	100,0	52,0	48,0
w tym:				
Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania (F00 - F99)	15,8	100,0	52,0	48,0
Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej (M00-M99)	14,3	100,0	59,0	41,0
Ciąża, poród i połóg (O00-O99)	13,2	100,0	-	100,0
Choroby układu krążenia (I00-I99)	10,0	100,0	78,8	21,2
Urazy, zatrucia i inne określone skutki działania czynników zewnętrznych (S00-T98)	12,2	100,0	74,7	25,3
Choroby układu nerwowego (G00-G99)	8,1	100,0	57,3	42,7
Choroby układu oddechowego (J00-J99)	8,5	100,0	46,7	53,3
Nowotwory (C00-D48)	4,7	100,0	51,7	48,3
Choroby układu trawiennego (K00-K93)	2,5	100,0	62,6	37,4
Choroby oka i przydatków oka (H00-H59)	1,9	100,0	64,6	35,6

Rys. 10 Ranking 10 grup chorobowych powodujących niezdolność do pracy, generujących najwyższe wydatki ogółem na świadczenia związane z niezdolnością do pracy, według płci świadczeniobiorców

MEŻCZYŹNI

KOBIETY

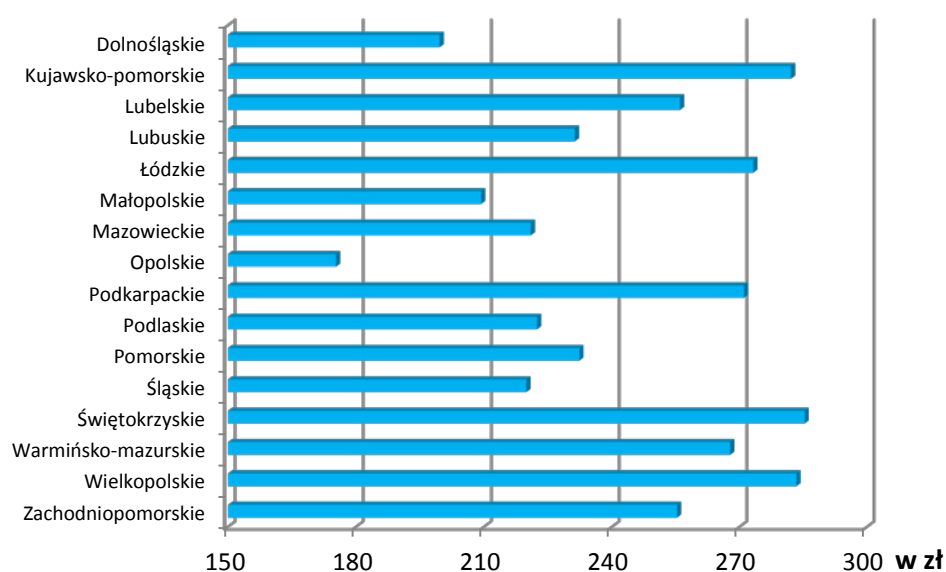
W ocenie poziomu wydatków na świadczenia związane z niezdolnością do pracy istotny jest również wskaźnik wydatków przypadających na jedną osobę objętą ubezpieczeniem zdrowotnym. Najwyższe przeciętne wydatki na 1 osobę odnotowano w odniesieniu do grup chorobowych wyszczególnionych poniżej:

- zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania (F00 - F99) – 236,68 zł,
- choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej (M00 - M99) – 213,59 zł,
- urazy, zatrucia i inne określone skutki działania czynników zewnętrznych (S00 - T98) – 182,16 zł,
- choroby układu krążenia (I00-I99) – 149,67 zł,
- choroby układu nerwowego (G00 - G99) – 121,38 zł.

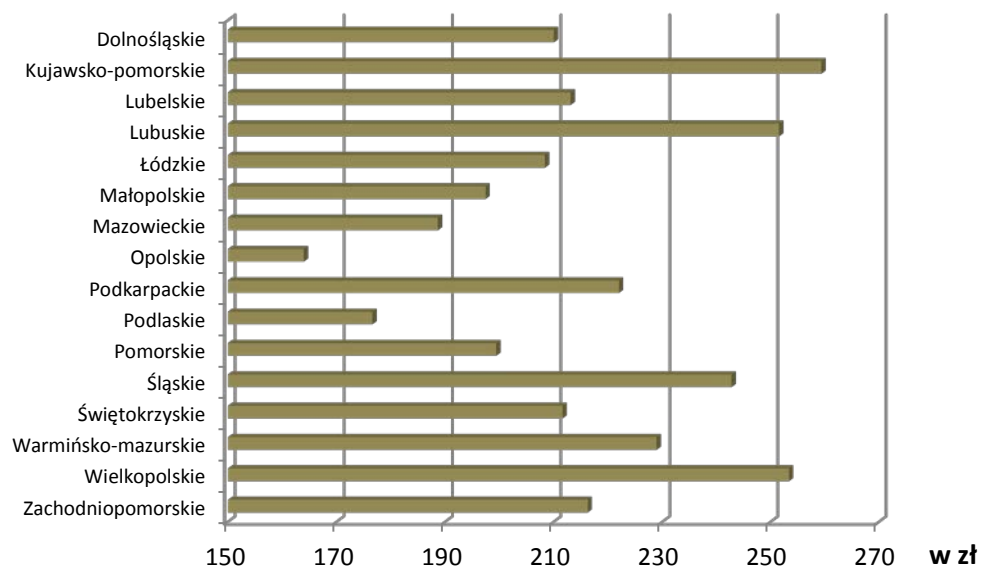
Kształtowanie się tych wskaźników w przypadku wymienionych – najwyżej sklasyfikowanych grup chorobowych – według województw przedstawiono na rysunku 11.

Rys. 11 *Przeciętna kwota wydatków ogółem na świadczenia związane z niezdolnością do pracy w przeliczeniu na jedną osobę objętą ubezpieczeniem zdrowotnym dla wybranych grup chorobowych według województw*

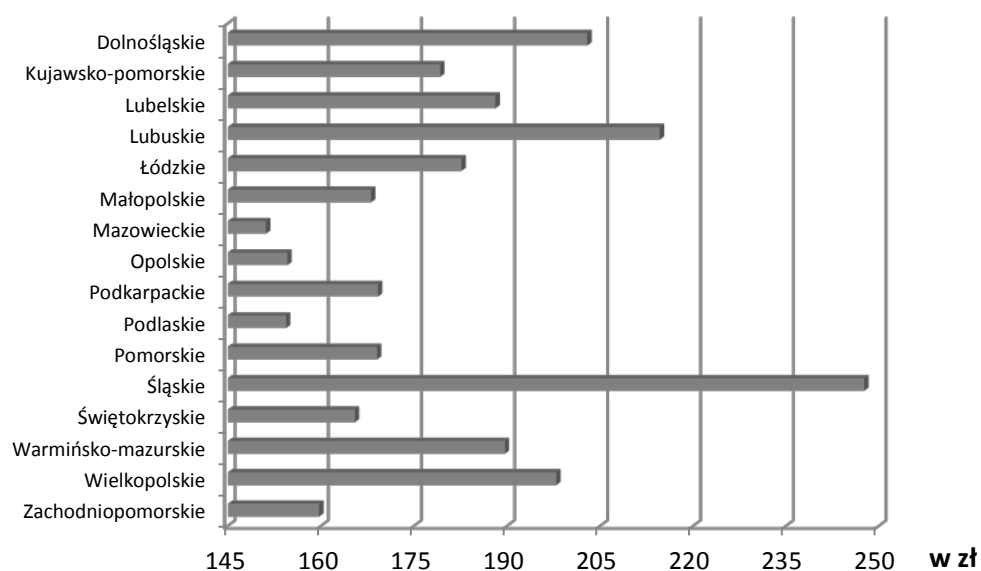
ZABURZENIA PSYCHICZNE I ZABURZENIA ZACHOWANIA (F00 – F99)

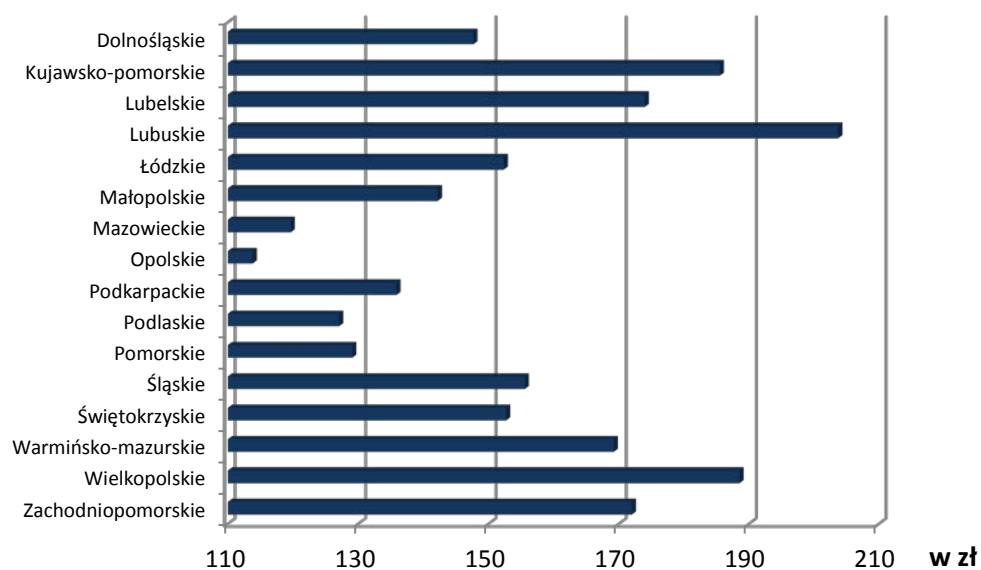
CHOROBY UKŁADU KOSTNO-STAWOWEGO, MIĘŚNIOWEGO I TKANKI ŁĄCZNEJ (M00 – M99)

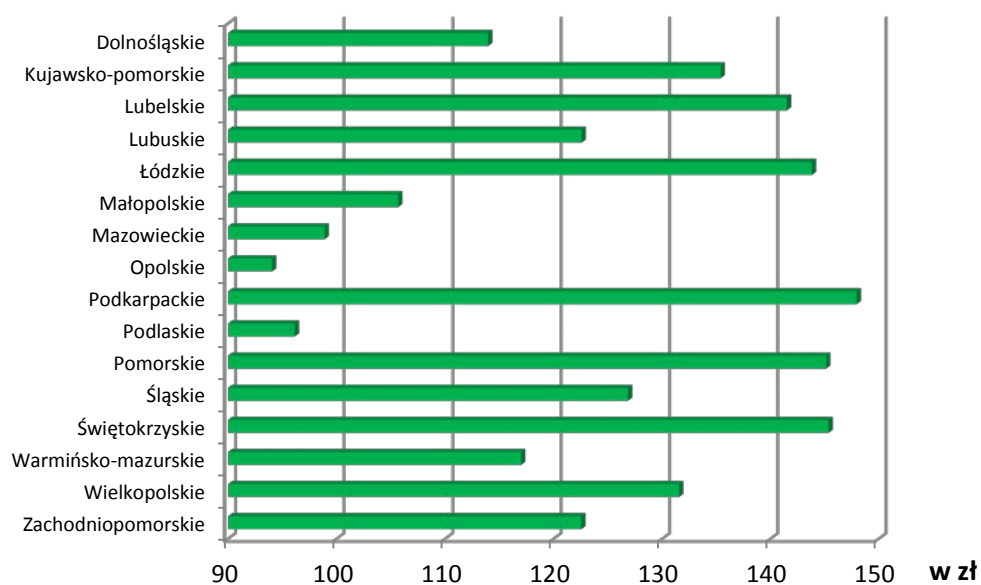
URAZY, ZATRUCIA I INNE OKREŚLONE SKUTKI DZIAŁANIA CZYNNIKÓW ZEWNĘTRZNYCH (S00 – T98)

CHOROBY UKŁADU KRAŻENIA (I00 – I99)

CHOROBY UKŁADU NERWOWEGO (G00 – G99)

Rozpatrując rozkład wydatków przypadających na jedną osobę objętą ubezpieczeniem zdrowotnym w poszczególnych województwach (rys. 11) obserwujemy w każdym z województw, że najwyższe wydatki ponoszone były w związku z zaburzeniami psychicznymi i zaburzeniami zachowania (grupa chorobowa F). Wydatki te były wyższe od przeciętnej ogółem w większości województw, i tak w województwie kujawsko-pomorskim wyniosły 282,15 zł, w województwie łódzkim 273,26 zł, w wielkopolskim 283,43 zł, w świętokrzyskim 285,35 zł. Jedynie w dwóch województwach dolnośląskim (199,62 zł) i lubuskim (231,32 zł) były niższe od przeciętnych wydatków z tytułu innych porównywanych grup chorobowych. Zdecydowany wpływ na wysokość przeciętnej kwoty miały wydatki poniesione na renty z tytułu niezdolności do pracy. W województwie mazowieckim i wielkopolskim przewyższały je wydatki na absencję chorobową. Wydatki na renty z tytułu niezdolności do pracy w województwie mazowieckim wyniosły 241,7 mln zł a na absencję chorobową 274,9 ml zł. W województwie wielkopolskim były to kwoty 211,9 mln zł i 244,1 mln zł.

Drugą grupą chorobową pod względem wysokości przeciętnej kwoty wydatków przypadających na jedną osobę objętą ubezpieczeniem zdrowotnym była grupa chorób układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej. Przeciętne wydatki w poszczególnych województwach kształtowały się od 164,01 zł w województwie opolskim do 251,59 zł w województwie lubuskim. Przy czym wydatki z tytułu absencji chorobowej w większości województw były wyższe od wydatków na renty z tytułu niezdolności do pracy. W województwie mazowieckim wydatki na renty z tytułu niezdolności do pracy wyniosły 209,3 mln zł, zaś na absencję chorobową 318,3 mln zł; w województwie małopolskim - 141,3 mln zł na renty z tytułu niezdolności do pracy i 212,0 mln zł na absencję chorobową, w województwie łódzkim - 94,3 mln zł i 203,4 mln zł. W województwie kujawsko-pomorskim, lubelskim, lubuskim i wielkopolskim wydatki na renty z tytułu niezdolności do pracy przewyższały wydatki na absencję chorobową.

W przypadku grupy urazów, zatruc i innych określonych skutków działania czynników zewnętrznych przeciętne wydatki przypadające na jedną osobę objętą ubezpieczeniem zdrowotnym w poszczególnych województwach wahały się od 151,15 zł w województwie mazowieckim do 247,64 zł w województwie śląskim. Wydatki na renty z tytułu niezdolności do pracy w województwie śląskim stanowiły 22,4% wydatków poniesionych w związku z rentami z tytułu tej grupy schorzeń, natomiast wydatki na absencję chorobową 13,6%.

Przeciętne kwoty wydatków przypadających na jedną osobę objętą ubezpieczeniem zdrowotnym w przypadku grupy chorób układu krążenia w poszczególnych województwach, wyższe od przeciętnej ogółem, odnotowano w 9 województwach, m.in. w województwie lubuskim - 203,72 zł, w województwie wielkopolskim - 188,57 zł, w województwie kujawsko-pomorskim - 185,53 zł, zachodniopomorskim 172,02 zł.

Natomiast przeciętne kwoty wydatków przypadających na jedną osobę objętą ubezpieczeniem zdrowotnym w przypadku grupy chorób układu nerwowego w poszczególnych województwach, wyższe od przeciętnej ogółem, odnotowano w dziesięciu województwach, m.in. w województwie podkarpackim – 147,16 zł, w województwie świętokrzyskim – 145,38 zł, w województwie pomorskim – 145,16 zł, w województwie łódzkim – 143,85 zł. Zdecydowanie niższe przeciętne odnotowano w województwie mazowieckim – 98,90 zł, w województwie opolskim 94,06 zł czy w województwie podlaskim – 96,16 zł.

2.5. Ranking wysokości wydatków na świadczenia ogółem według jednostek chorobowych zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych Rewizja Dziesiąta (ICD-10) i płci świadczeniobiorców

Poniższa tabela prezentuje **20 jednostek chorobowych**, które w 2018 r. generowały najwyższe wydatki na świadczenia związane z niezdolnością do pracy oraz strukturę tych wydatków według płci.

Wymienione jednostki chorobowe były przyczyną 44,0% wydatków na świadczenia z tytułu niezdolności do pracy.

Tabela 12. Ranking jednostek chorobowych powodujących niezdolność do pracy, generujących najwyższe wydatki na świadczenia związane z tą niezdolnością

Jednostki chorobowe	Udział w wydatkach ogółem	Struktura wydatków według płci		
		Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM (A00 - Z99)	100,0	100,0	52,0	48,0
w tym:				
Opieka położnicza z powodu stanów związanych głównie z ciążą (O26)	10,6	100,0	-	100,0
Zaburzenia korzeni rdzeniowych i splotów nerwowych (G54)	3,1	100,0	57,6	42,4
Schizofrenia (F20)	3,1	100,0	59,0	41,0
Inne choroby krążka międzykręgowego (M51)	3,1	100,0	63,2	36,8
Przewlekła choroba niedokrwienna serca (I25)	2,6	100,0	88,8	11,2
Następstwa urazów kończyny dolnej (T93)	2,1	100,0	81,3	18,7
Zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa (M47)	2,0	100,0	60,3	39,7
Reakcja na ciężki stres i zaburzenia adaptacyjne (F43)	2,0	100,0	36,5	63,5
Upośledzenie umysłowe umiarkowane (F71)	1,8	100,0	56,1	43,9
Ostre zakażenie górnych dróg oddechowych o umiejscowieniu mnogim lub nieokreślonym (J06)	1,8	100,0	42,2	57,8
Następstwa chorób naczyń mózgowych (I69)	1,6	100,0	77,3	22,7

Tabela 12. Ranking jednostek chorobowych powodujących niezdolność do pracy, generujących najwyższe wydatki na świadczenia związane z tą niezdolnością (dok.)

Jednostki chorobowe	Udział w wydatkach ogółem	Struktura wydatków według płci		
		Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Bóle grzbietu (M54)	1,4	100,0	55,6	44,4
Choroba zwyrodnieniowa stawów biodrowych [Koksartroza] (M16)	1,2	100,0	70,1	29,9
Epizod depresyjny (F32)	1,2	100,0	34,2	65,8
Następstwa urazów kończyny górnej (T92)	1,2	100,0	80,0	20,0
Inne zaburzenia psychiczne spowodowane uszkodzeniem lub dysfunkcją mózgu i chorobą somatyczną (F06)	1,1	100,0	70,6	29,4
Inne zaburzenia lękowe (F41)	1,1	100,0	33,5	66,5
Zaburzenia depresyjne nawracające (F33)	1,1	100,0	37,8	62,2
Krwawienie we wczesnym okresie ciąży (O20)	1,0	100,0	-	100,0
Miażdżyca (I70)	0,9	100,0	76,9	23,1

Ranking 20 jednostek chorobowych powodujących niezdolność do pracy i generujących najwyższe wydatki na świadczenia był zróżnicowany w zależności od płci i dla każdej z populacji kształtował się odmiennie od rankingu ogółem (tj. wydatków na świadczenia dla obu płci łącznie).

W populacji mężczyzn dominowały: przewlekła choroba niedokrwienna serca (I25) – 4,4%, inne choroby kręgosłupa międzykręgowego (M51) – 3,8%, schizofrenia (F20) – 3,6%, zaburzenia korzeni nerwowych (G54) – 3,4%, następstwa urazów kończyny dolnej (T93) – 3,3%, następstwa chorób naczyń mózgowych (I69) – 2,4% oraz zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa (M47) – 2,3%.

W populacji kobiet największy udział wydatków stanowiły wydatki związane z opieką położniczą z powodu stanów związanych głównie z ciążą (O26) – 22,0%, zaburzeniami korzeni nerwowych (G54) – 2,7%, schizofrenią (F20) – 2,7%, z reakcjami na ciężki stres i zaburzenia adaptacyjne F(43) – 2,7%, innymi chorobami kręgosłupa międzykręgowego (M51) – 2,4%, ostrym zakażeniem górnych dróg oddechowych (J06) – 2,2% oraz krwawieniem we wczesnym okresie ciąży (O20) – 2,1%.

Analiza kosztów poniesionych na świadczenia związane z niezdolnością do pracy na skutek chorób według płci pozwala zauważyć, że w rankingu najwyższych wydatków na świadczenia związane z niezdolnością kobiet są też nie występujące w rankingu ogółem, wydatki związane z ostrym zapaleniem nosa i gardła (J00) – 1,1%, z nowotworem złośliwym sutka (C50) – 1,5%, przewlekłym zapaleniem krtani oraz krtani i tchawicy (J37) – 1,5% oraz stwardnieniem rozsianym (G35) – 0,8%, choroba zwyrodnieniowa stawów kolanowych (M17) – 0,7%.

W rankingu wydatków związanych z niezdolnością do pracy mężczyzn nie występujące w rankingu ogółem to głuchota przewodzeniowa i czuciowo-nerwowa (H90) – 1,4%, zaburzenia osobowości i zachowania spowodowane chorobą, uszkodzeniem lub dysfunkcją mózgu (F07) – 1,1%, niewydolność serca (I50) – 1,2%, choroba zwyrodnieniowa stawów kolanowych (M17) – 1,1% oraz następstwa urazów głowy (T90) – 1,1%.

Najwyższa przeciętna wypłata świadczeń w 2018 r. związana z niezdolnością do pracy w przeliczeniu na jedną osobę objętą ubezpieczeniem zdrowotnym została poniesiona z tytułu opieki położniczej z powodu stanów związanych głównie z ciążą (O26) i wyniosła 158,02 zł.

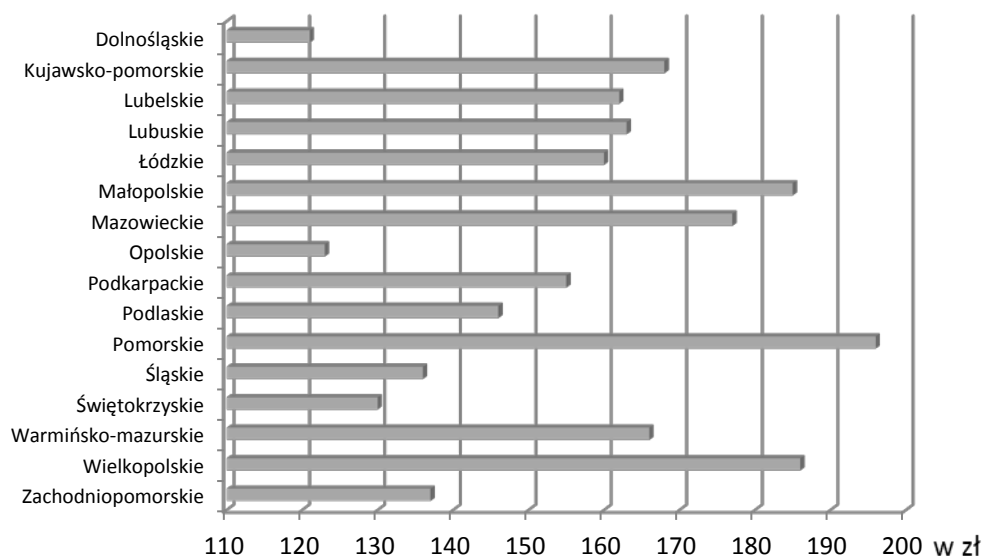
W dalszej kolejności były to wypłaty (łącznie z kosztami rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej ZUS) spowodowane:

- schizofrenią (F20) – 47,10 zł,
- innymi chorobami kręgosłupa międzykręgowego (M51) – 46,77 zł,
- zaburzeniami korzeni rdzeniowych i splotów nerwowych (G54) - 46,25 zł,
- przewlekłą chorobą niedokrwinną serca (I25) – 38,34 zł,
- zmianami zwyrodnieniowymi kręgosłupa (M47) – 29,74 zł.

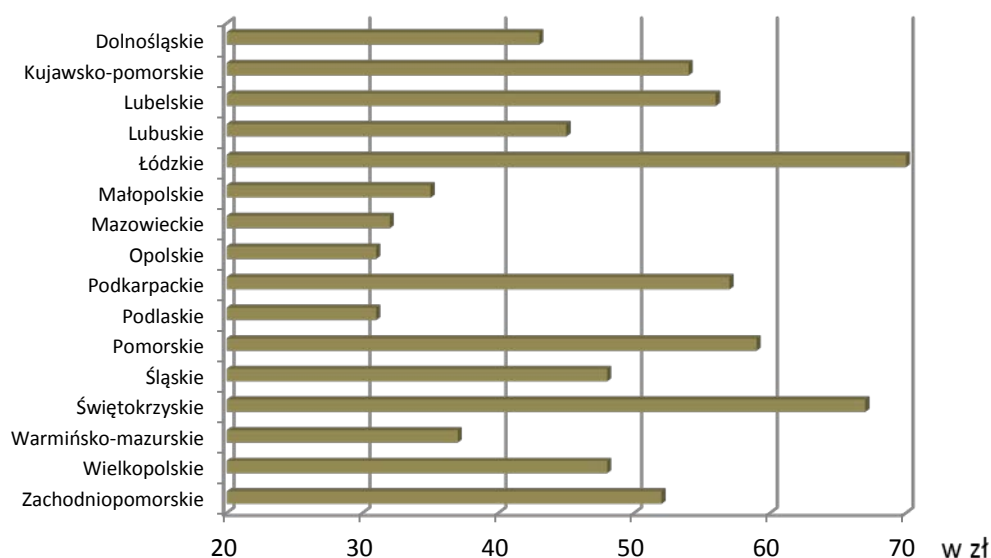
Rysunek 12 ilustruje kształtowanie się przeciętnych kwot wydatków (łącznie z kosztami rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej ZUS) przypadających na jedną osobę ubezpieczoną zdrowotnie w poszczególnych województwach dla sześciu jednostek chorobowych generujących najwyższe koszty w rankingu jednostek chorobowych.

Rys. 12 *Przeciętna kwota wydatków ogółem na świadczenia związane z niezdolnością do pracy w przeliczeniu na jedną osobę objętą ubezpieczeniem zdrowotnym dla wybranych jednostek chorobowych według województw*

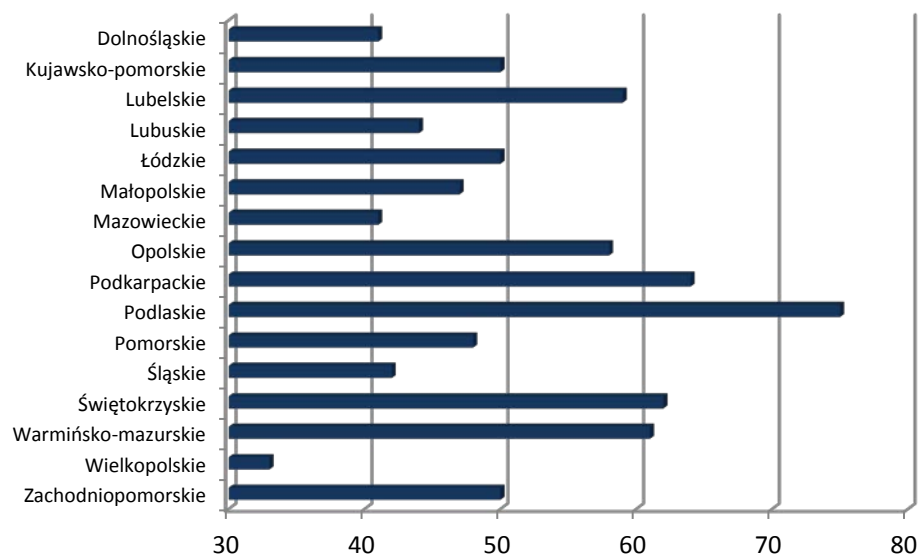
OPIEKA POŁOŻNICZA Z POWODU STANÓW ZWIĄZANYCH GŁÓWNIE Z CIĄŻĄ (O26)

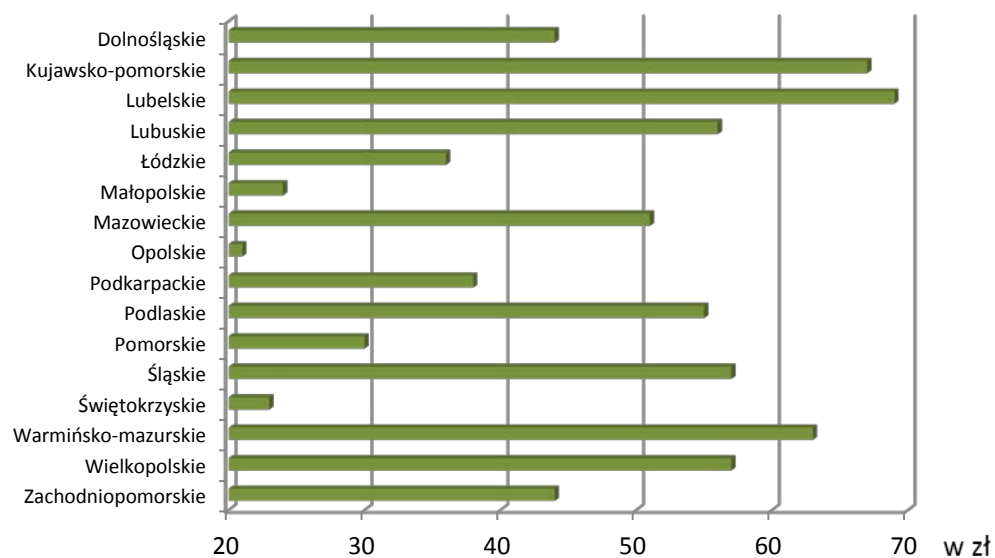
ZABURZENIA KORZENI RDZENIOWYCH I SPLOTÓW NERWOWYCH (G54)

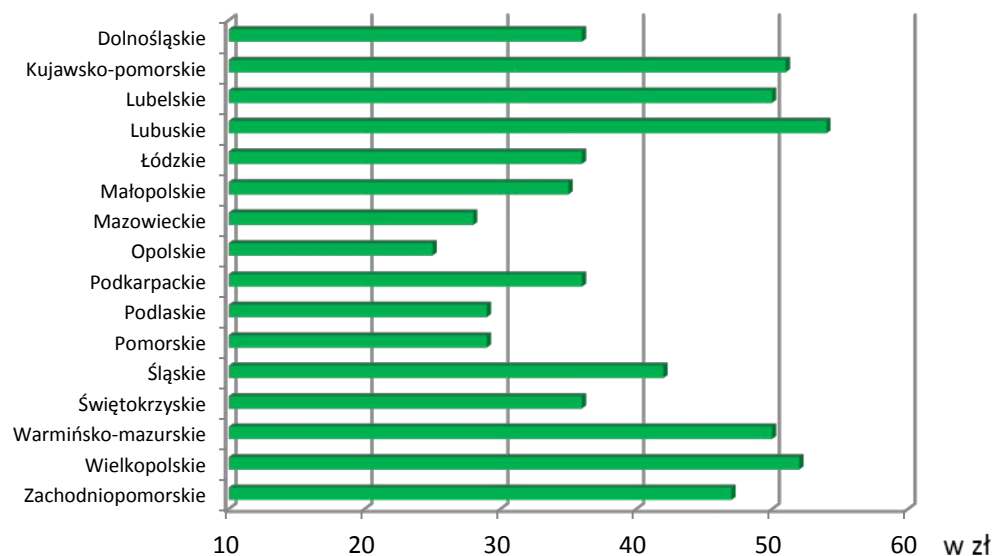
SCHIZOFRENIA (F20)

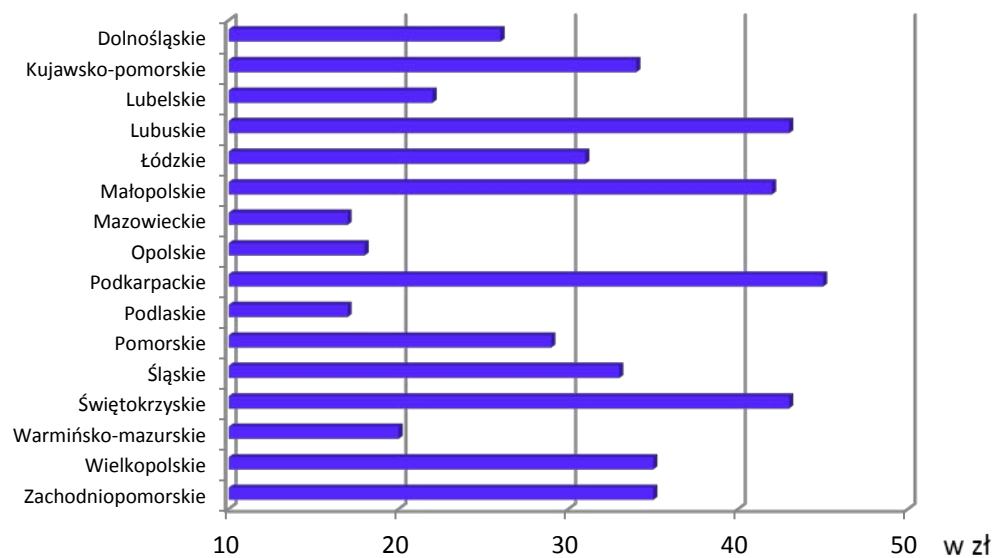
INNE CHOROBY KRAŻKA MIĘDZYKRĘGOWEGO (M51)

PRZEWLEKŁA CHOROBA NIEDOKRWIENNA SERCA (I25)

ZMIANY ZWYRODNIENIOWE KRĘGOSŁUPA (M47)

Na wykresach zilustrowano przeciętne wydatki poniesione na świadczenia z niezdolności do pracy spowodowanej 6 jednostkami chorobowymi, których udział w rankingu wydatków według jednostek chorobowych stanowił dla O26 – 10,6%, dla G54, F20, M51 – po 3,1%, dla I25 - 2,6% oraz dla M47 – 2,0%.

W przypadku opieki położniczej z powodu stanów związanych głównie z ciążą (O26) były to jedynie wydatki związane z absencją chorobową kobiet, które wyniosły 3 886,7 mln zł. Najwyższe wydatki z tego tytułu poniesione zostały w województwie mazowieckim – 16,0%, w województwie śląskim – 11,0%, w województwie – wielkopolskim – 10,7% ogółu wydatków na tę jednostkę chorobową.

W wydatkach poniesionych na niezdolność z tytułu schizofrenii (F20) odnotowujemy w poszczególnych województwach wysoki udział wydatków na renty socjalne. Stanowią one od 27,2% w województwie lubuskim, do 39,2% w województwie lubelskim.

Na wysoką przeciętną kwotę wydatków z tytułu zaburzeń korzeni rdzeniowych i splotów nerwowych składają się wydatki na absencje chorobową, które nawet kilkunastokrotnie, w niektórych województwach, przewyższają wydatki na renty z tytułu niezdolności do pracy.

W przypadku pozostałych omawianych jednostek chorobowych, tj. I25, M47 i M51 wydatki na renty z tytułu niezdolności stanowią znaczącą pozycję. Przeciętne kwoty wydatków w poszczególnych województwach dla tych jednostek nie odbiegają znacząco od przeciętnych ogółem.

2.6. Charakterystyka wydatków na poszczególne rodzaje świadczeń

2.6.1. Wydatki na renty z tytułu niezdolności do pracy

Rozpatrując wysokość kwot wypłacanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz z funduszy zakładów pracy w 2018 roku na poszczególne rodzaje świadczeń z tytułu niezdolności do pracy oraz grupy chorobowe stanowiące główną przyczynę tej niezdolności obserwujemy, że w przypadku **rent z tytułu niezdolności do pracy** najwyższe koszty wystąpiły w związku z chorobami układu krążenia – 19,0%, zaburzeniami psychicznymi i zaburzeniami zachowania – 16,1% oraz chorobami układu kostno-stawowego – 14,9%.

Przeciętna kwota wypłaty rent z tytułu niezdolności do pracy w przeliczeniu na jedną osobę objętą obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym wyniosła 556,57 zł i w porównaniu z rokiem 2017 była niższa o 46,18 zł. Najwyższe wydatki odnotowano w odniesieniu do takich grup chorobowych jak choroby układu krążenia (I00 - I99) – 105,58 zł, do grupy zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania (F00-F99) – 89,53 zł oraz grupy chorób układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej (M00-M99) – 82,81 zł (tabela 34). Najwyższe wydatki w przeliczeniu na jedną osobę objętą obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym poniesiono w województwach lubuskim – 738,26 zł, śląskim 714,33 zł oraz w wielkopolskim – 673,78 zł (tabela 35).

Około 60% ogółu wydatków na renty z tytułu niezdolności do pracy stanowiły wydatki poniesione w związku z częściową niezdolnością do pracy. Z tytułu całkowitej niezdolności do pracy wydatki stanowiły 28,1% ogółu wydatków na renty, natomiast z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji – 12,2% ogółu wydatków na renty.

Z rankingu grup chorobowych wynika, że z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji najwyższe wydatki generowały choroby układu krążenia – 21,5% ogółu wydatków na renty w przypadku tego stopnia niezdolności, choroby układu nerwowego – 19,3%, zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania – 15,7% oraz nowotwory – 12,1%.

W wydatkach na renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy dominowały wydatki związane z zaburzeniami psychicznymi i zaburzeniami zachowania – 24,5% oraz z chorobami układu krążenia – 20,3%. Natomiast w wydatkach na renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy dominowały wydatki związane z chorobami układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej – 18,4%, z chorobami układu krążenia – 17,9%, urazami,

zatruciami i innymi określonymi skutkami działania czynników zewnętrznych – 16,6% oraz z zaburzeniami psychicznymi – 12,4%.

Analizując wydatki na renty z tytułu niezdolności do pracy według województw obserwujemy, że we wszystkich województwach dominowały wydatki w związku z rentami przyznanymi na skutek częściowej niezdolności do pracy stanowiąc od 52,8% do 69,1% ogółu wydatków danym województwie. Wydatki na renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy stanowiły od 21,2% do 31,7% ogółu wydatków w danym województwie.

Jak wspomniano wcześniej, wydatki na **renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową** stanowiły 29,0% wydatków na renty ogółem. Najwyższe wydatki na renty wypadkowe zostały poniesione w związku z niezdolnością spowodowaną urazami, zatruciami i innymi określonymi skutkami działania czynników zewnętrznych – 31,6% ogółu wydatków na renty wypadkowe, chorobami układu oddechowego – 17,9%, chorobami układu krążenia – 9,7%.

Najwyższy odsetek w wydatkach na renty wypadkowe stanowiły wydatki na renty przyznane z tytułu częściowej niezdolności do pracy – 80,8%, wydatki na renty wypadkowe z tytułu całkowitej niezdolności do pracy – 13,3%, z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji – 5,9%.

Wysokości wydatków na renty z tytułu niezdolności do pracy według grup chorobowych, stopni niezdolności oraz województw przedstawiają tabele 13 – 23.

2.6.2. Wydatki na renty socjalne

W kwocie wypłaconych w 2018 r. **rent socjalnych** dominowały wydatki związane z niezdolnością spowodowaną zaburzeniami psychicznymi i zaburzeniami zachowania – 58,4% oraz chorobami układu nerwowego – 15,2%. Wyżej wymienione grupy chorobowe były główną przyczyną niezdolności do pracy zarówno w populacji mężczyzn, jak i kobiet. Przeciętna kwota wypłaty renty socjalnej na jedną osobę objętą obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym wyniosła 112,25 zł, a w przypadku renty spowodowanej zaburzeniami psychicznymi i zaburzeniami zachowania (F00-F99) – 65,54 zł.

Analizując zróżnicowanie przestrzenne wydatków poniesionych na renty socjalne, najwyższy ich udział obserwujemy w województwach mazowieckim i śląskim, odpowiednio 12,2% i 10,4%. Najniższy udział wydatków na renty socjalne odnotowano w

województwach opolskim – 2,3% i lubuskim – 2,8%. Najwyższa przeciętna kwota wydatków na osobę ubezpieczoną zdrowotnie wystąpiła w województwie lubelskim – 154,14 zł oraz warmińsko-mazurskim – 150,57 zł (tabela 35).

Wydatki na renty socjalne według grup chorobowych, płci świadczeniobiorców oraz województw ilustrują tabele 24 – 25.

2.6.3. Wydatki na absencję chorobową

Wydatki poniesione w 2018 r. z tytułu **absencji chorobowej finansowanej z FUS i funduszy zakładów pracy** przedstawiają tabele 26 – 30. Najwyższe wydatki zostały poniesione na absencję chorobową spowodowaną chorobami okresu ciąży, porodu i połogu – 26,4% ogółu wydatków na absencję chorobową, chorobami układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej – 13,5%, urazami, zatruciami i innymi określonymi skutkami czynników zewnętrznych – 11,7% oraz chorobami układu oddechowego – 11,4%. Wysoki odsetek stanowiły także wydatki na absencję spowodowaną zaburzeniami psychicznymi i zaburzeniami zachowania – 9,4%. Wydatki na absencję spowodowaną chorobami nowotworowymi stanowiły 3,2% ogółu wydatków.

Przeciętna kwota wypłaty z tytułu absencji chorobowej na jedną osobę objętą obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym wyniosła 749,86 zł. Kształtowanie się tych kwot według grup chorobowych i województw przedstawiają tabele 34 – 35.

Analizując koszty absencji chorobowej według płci świadczeniobiorców zauważamy, że w populacji mężczyzn najwyższe wydatki poniesione zostały w związku z absencją spowodowaną urazami i zatruciami – 20,5%, chorobami układu kostno-stawowego – 19,7%, chorobami układu oddechowego – 13,5% oraz chorobami układu nerwowego – 10,0% ogółu wydatków poniesionych na absencję chorobową mężczyzn.

W wydatkach na absencję kobiet, poza chorobami okresu ciąży, porodu i połogu stanowiącymi 42,4% wydatków dla tej populacji, dominowały choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej – 9,8%, zaburzenia psychiczne – 9,2% i choroby układu oddechowego – 10,1%.

Najwyższe wydatki związane z absencją chorobową poniesiono w województwie mazowieckim – 13,6%, śląskim – 12,6% oraz wielkopolskim – 10,7% ogółu tych wydatków.

Wydatki na **absencję chorobową spowodowaną wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową** stanowiły 3,5% wydatków poniesionych na absencję ogółem. W przypadku absencji chorobowej wypadkowej 82,1% stanowiły wydatki na absencję spowodowaną urazami, zatruciami i innymi określonymi skutkami działania czynników zewnętrznych.

2.6.4. Wydatki na świadczenia rehabilitacyjne

W strukturze wydatków na **świadczenia rehabilitacyjne** największy udział wydatkowanych kwot na te świadczenia odnotowano w związku z niezdolnością do pracy spowodowaną chorobami układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej – 30,5%, urazami, zatruciami i innymi określonymi skutkami działania czynników zewnętrznych – 17,9%, zaburzeniami psychicznymi i zaburzeniami zachowania – 15,3%, chorobami układu krążenia – 9,9% oraz nowotworami – 9,5%.

Najwyższe wydatki poniesiono w województwach: mazowieckim – 20,4%, śląskim – 13,8% i wielkopolskim – 12,5%.

Wydatki na świadczenia rehabilitacyjne przedstawiają tabele 31 – 32.

Przeciętna kwota wydatków na świadczenie rehabilitacyjne w przeliczeniu na jedną osobę ubezpieczoną zdrowotnie wyniosła 70,26 zł (tabele 34 – 35).

2.6.5. Koszty rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej ZUS

W ramach prewencji rentowej ZUS **rehabilitacji leczniczej** podlegają dysfunkcje wynikające ze schorzeń narządu ruchu, układu krążenia, układu oddechowego, chorób psychosomatycznych, narządu głosu oraz onkologicznych. Stąd też w strukturze wydatków na rehabilitację leczniczą przeważają wydatki związane z rehabilitacją schorzeń występujących w grupie chorób układu kostno-stawowego – 57,6%, urazów i zatruc – 11,1%, chorób układu nerwowego – 11,5%, chorób układu krążenia – 6,8%, chorób układu oddechowego – 5,1% oraz nowotworów – 2,2%.

Strukturę kosztów rehabilitacji leczniczej według grup chorobowych i płci przedstawia tabela 33.

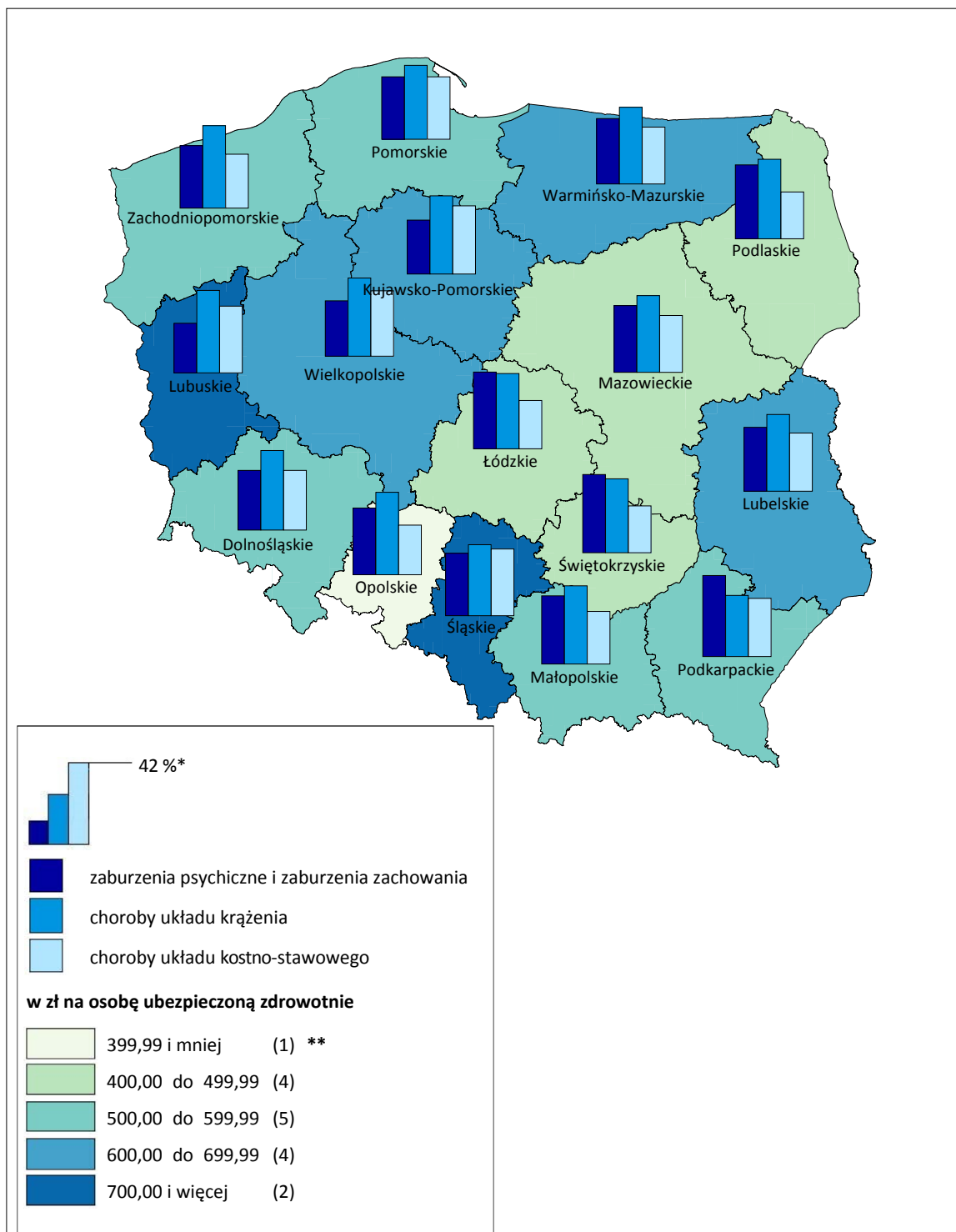
Przeciętna kwota wydatków poniesionych na rehabilitację leczniczą jednego ubezpieczonego poddanego tej rehabilitacji wyniosła 2 101,07 zł (tabele 36 – 37).

**Tabela 13 Wydatki na renty z tytułu niezdolności do pracy w 2018 r. według grup chorobowych
będących przyczyną niezdolności i płci świadczeniobiorców¹⁾**

Grupy chorobowe	Kwota wypłat					
	razem		mężczyźni		kobiety	
	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %
OGÓŁEM (A00 - Z99)	13 689 477,0	100,0	9 636 345,1	100,0	4 053 131,9	100,0
Niektóre choroby zakaźne i pasożytnicze (A00 - B99)	78 174,0	0,6	47 813,3	0,5	30 360,7	0,7
Nowotwory (C00 - D48)	919 300,9	6,7	559 028,2	5,8	360 272,7	8,9
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych (D50 - D89)	21 895,6	0,1	14 314,7	0,1	7 580,9	0,2
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej (E00 - E90)	247 206,1	1,8	189 343,0	2,1	57 863,1	1,4
Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania (F00 - F99)	2 201 994,8	16,1	1 312 772,1	13,6	889 222,7	21,9
Choroby układu nerwowego (G00 - G99)	1 095 034,8	8,0	715 065,3	7,4	379 969,5	9,4
Choroby oka i przydatków oka (H00 - H59)	449 975,7	3,3	316 632,2	3,3	133 343,5	3,3
Choroby ucha i wyrostka sutkowatego (H60 - H95)	337 484,0	2,5	308 483,6	3,2	29 000,4	0,7
Choroby układu krążenia (I00 - I99)	2 596 967,0	19,0	2 153 451,5	22,4	443 515,5	10,9
Choroby układu oddechowego (J00 - J99)	991 960,1	7,2	503 635,0	5,2	488 325,1	12,0
Choroby układu trawiennego (K00 - K93)	189 115,6	1,4	134 996,9	1,4	54 118,7	1,3
Choroby skóry i tkanki podskórnej (L00 - L99)	134 122,5	1,0	88 566,5	0,9	45 556,0	1,1
Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej (M00 - M99)	2 036 718,1	14,9	1 365 841,6	14,2	670 876,5	16,6
Choroby układu moczowo-płciowego (N00 - N99)	199 716,3	1,4	140 153,8	1,5	59 562,5	1,5
Ciąża, poród i połóg (O00 - O99)	-	-	-	-	-	-
Niektóre stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym (P00 - P96)	-	-	-	-	-	-
Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenie i aberracje chromosomowe (Q00 - Q99)	38 894,4	0,3	20 225,9	0,2	18 668,5	0,5
Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych jednostek chorobowych gdzie indziej niesklasyfikowane (R00 - R99)	106 639,2	0,8	27 934,0	0,2	78 705,2	1,9
Urazy, zatrucia i inne określone skutki działania czynników zewnętrznych (S00 - T98)	1 925 184,0	14,0	1 649 225,2	17,1	275 958,8	6,8
Zewnętrzne przyczyny zachorowań i zgonu (V01 - Y98)	24 081,4	0,2	20 045,5	0,2	4 035,9	0,2
Czynniki wpływające na stan zdrowia i kontakt ze służbą zdrowia (Z00 - Z99)	95 012,5	0,7	68 816,8	0,7	26 195,7	0,7

¹⁾ łącznie z rentami szkoleniowymi

Rys. 13 Wydatki na renty z tytułu niezdolności do pracy przyznane w związku z zaburzeniami psychicznymi i zaburzeniami zachowania, chorobami układu krążenia oraz chorobami układu kostno-stawowego na tle wydatków na renty w przeliczeniu na jedną osobę ubezpieczoną zdrowotnie w 2018 r.

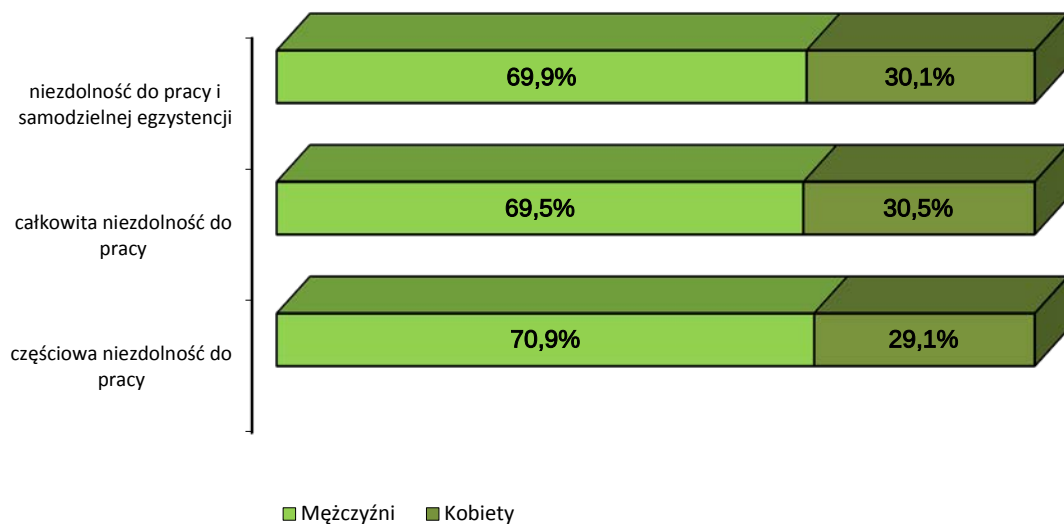
* Diagram kolumnowy grupowany ilustruje strukturę procentową wydatków na wybrane trzy grupy chorobowe (generujące najwyższe wydatki) w każdym z województw. Miarą wartości procentowej jest wysokość najwyższego słupka. Suma wartości słupków w poszczególnych województwach = 100%.

** Liczba województw

**Tabela 14 Wydatki na renty z tytułu niezdolności do pracy¹⁾ poniesione w 2018 roku
wg stopnia niezdolności i płci świadczeniobiorców**

Stopień niezdolności do pracy	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety	
	Kwota wypłat w tys. zł	w %	Kwota wypłat w tys. zł	w %	Kwota wypłat w tys. zł	w %
OGÓŁEM	13 688 861,6	100,0	9 635 806,7	100,0	4 053 054,9	100,0
całkowita niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji	1 639 973,5	12,0	1 145 658,1	11,9	494 315,4	12,2
całkowita niezdolność do pracy	3 746 522,0	27,4	2 605 631,5	27,0	1 140 890,5	28,1
częściowa niezdolność do pracy	8 302 366,1	60,6	5 884 517,1	61,1	2 417 849,0	59,7

**Rys. 14 Struktura wydatków na renty z tytułu niezdolności do pracy¹⁾ w 2018 r.
według stopnia niezdolności i płci świadczeniobiorców**

¹⁾ bez rent szkoleniowych

Tabela 15 Wydatki na renty z tytułu niezdolności do pracy¹⁾ w 2018 r. według stopni niezdolności do pracy i grup chorobowych będących przyczyną niezdolności

Grupy chorobowe	Kwota wypłat ogółem	Stopień niezdolności do pracy:		
		całkowita niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji	całkowita niezdolność do pracy	częściowa niezdolność do pracy
		w tys. zł		
OGÓŁEM (A00 - Z99)	13 688 861,6	1 639 973,5	3 746 522,0	8 302 366,1
Niektóre choroby zakaźne i pasożytnicze (A00 - B99)	78 173,9	2 660,7	16 640,4	58 872,8
Nowotwory (C00 - D48)	919 293,9	192 072,6	425 267,5	301 953,8
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych (D50 - D89)	21 895,7	1 760,5	7 583,9	12 551,3
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej (E00 - E90)	247 206,1	27 720,9	61 996,1	157 489,1
Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania (F00 - F99)	2 201 994,8	257 566,4	918 191,8	1 026 236,6
Choroby układu nerwowego (G00 - G99)	1 095 013,8	316 753,4	279 540,2	498 720,2
Choroby oka i przydatków oka (H00 - H59)	449 931,8	101 498,6	126 132,8	222 300,4
Choroby ucha i wyrostka sutkowatego (H60 - H95)	337 484,1	2 649,2	9 408,9	325 426,0
Choroby układu krążenia (I00 - I99)	2 596 947,5	352 698,0	761 375,3	1 482 874,2
Choroby układu oddechowego (J00 - J99)	991 956,8	36 675,7	143 915,1	811 366,0
Choroby układu trawienego (K00 - K93)	189 115,6	12 350,0	65 468,7	111 296,9
Choroby skóry i tkanki podskórnej (L00 - L99)	134 088,3	4 499,1	11 629,2	117 960,0
Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej (M00 - M99)	2 036 605,1	115 441,7	391 314,8	1 529 848,6
Choroby układu moczowo-płciowego (N00 - N99)	199 708,7	29 507,3	103 420,7	66 780,7
Ciąża, poród i połóg (O00 - O99)	-	-	-	-
Niektóre stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym (P00 - P96)	-	-	-	-
Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenie i aberracje chromosomowe (Q00 - Q99)	38 893,0	3 880,8	11 536,9	23 475,3
Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych jednostek chorobowych gdzie indziej niesklasyfikowane (R00 - R99)	106 639,1	2 930,3	5 717,6	97 991,2
Urazy, zatrucia i inne określone skutki działania czynników zewnętrznych (S00 - T98)	1 924 860,1	170 200,4	376 865,5	1 377 794,2
Zewnętrzne przyczyny zachorowań i zgonu (V01 - Y98)	24 081,3	1 564,4	1 910,5	20 606,4
Czynniki wpływające na stan zdrowia i kontakt ze służbą zdrowia (Z00 - Z99)	94 972,0	7 543,5	28 606,1	58 822,4

¹⁾ bez rent szkoleniowych

Tabela 16 Struktura wydatków na renty z tytułu niezdolności do pracy¹⁾ w 2018 r. według stopni niezdolności do pracy i grup chorobowych będących przyczyną niezdolności

Grupy chorobowe	Kwota wypłat ogółem	Stopień niezdolności do pracy:		
		całkowita niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji	całkowita niezdolność do pracy	częściowa niezdolność do pracy
		w odsetkach		
OGÓŁEM (A00 - Z99)	100,0	100,0	100,0	100,0
Niektóre choroby zakaźne i pasożytnicze (A00 - B99)	0,6	0,2	0,4	0,7
Nowotwory (C00 - D48)	6,7	12,1	11,4	3,6
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych (D50 - D89)	0,1	0,1	0,2	0,2
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej (E00 - E90)	1,8	1,7	1,7	1,9
Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania (F00 - F99)	16,1	15,7	24,5	12,4
Choroby układu nerwowego (G00 - G99)	8,0	19,3	7,5	6,0
Choroby oka i przydatków oka (H00 - H59)	3,3	6,2	3,4	2,7
Choroby ucha i wyrostka sutkowatego (H60 - H95)	2,5	0,1	0,3	3,9
Choroby układu krążenia (I00 - I99)	19,0	21,5	20,3	17,9
Choroby układu oddechowego (J00 - J99)	7,2	2,2	3,8	9,8
Choroby układu trawiennego (K00 - K93)	1,4	0,7	1,7	1,3
Choroby skóry i tkanki podskórnej (L00 - L99)	1,0	0,3	0,3	1,4
Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej (M00 - M99)	14,9	6,8	10,4	18,4
Choroby układu moczowo-płciowego (N00 - N99)	1,4	1,8	2,8	0,8
Ciąża, poród i połóg (O00 - O99)	-	-	-	-
Niektóre stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym (P00 - P96)	-	-	-	-
Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenie i aberracje chromosomowe (Q00 - Q99)	0,3	0,2	0,3	0,3
Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych jednostek chorobowych gdzie indziej niesklasyfikowane (R00 - R99)	0,8	0,2	0,1	1,2
Urazy, zatrucia i inne określone skutki działania czynników zewnętrznych (S00 - T98)	14,0	10,4	10,0	16,6
Zewnętrzne przyczyny zachorowań i zgonu (V01 - Y98)	0,2	0,1	0,1	0,2
Czynniki wpływające na stan zdrowia i kontakt ze służbą zdrowia (Z00 - Z99)	0,7	0,4	0,8	0,7

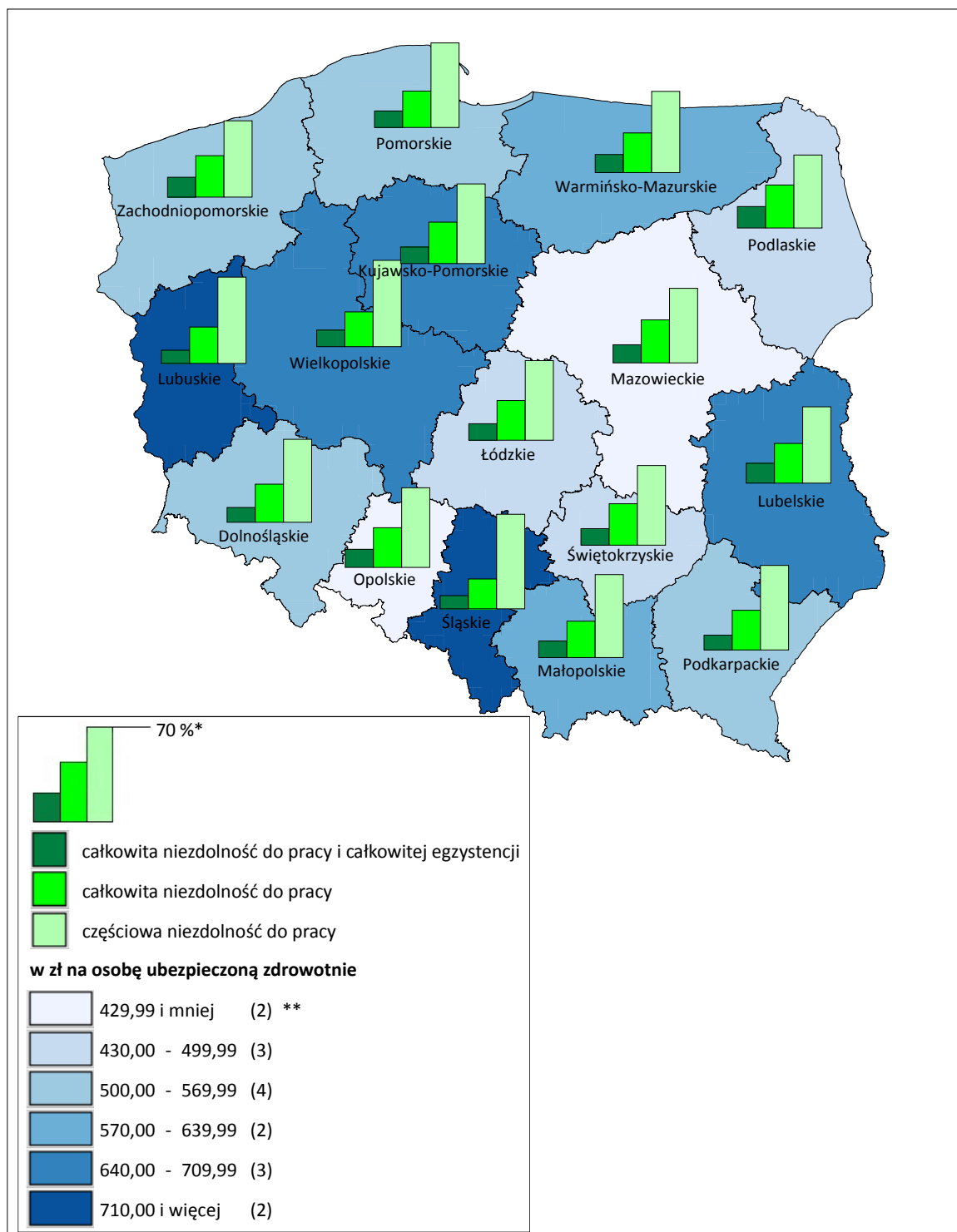
¹⁾ bez rent szkoleniowych

**Tabela 17 Wydatki na renty z tytułu niezdolności do pracy¹⁾ w 2018 r.
w poszczególnych województwach według stopni niezdolności do pracy**

Województwa	Kwota wypłat ogółem	Stopień niezdolności do pracy:		
		całkowita niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji	całkowita niezdolność do pracy	częściowa niezdolność do pracy
		w tys. zł		
OGÓŁEM	13 688 861,6	1 639 973,5	3 746 522,0	8 302 366,1
Dolnośląskie	1 070 582,3	120 617,6	303 289,8	646 674,9
Kujawsko-pomorskie	838 321,8	103 217,6	248 403,7	486 700,5
Lubelskie	809 760,1	119 912,4	237 540,8	452 306,9
Lubuskie	471 987,2	47 517,1	127 835,7	296 634,4
Łódzkie	736 464,8	92 814,5	217 305,8	426 344,5
Małopolskie	1 163 583,3	143 828,6	310 548,2	709 206,5
Mazowieckie	1 421 076,8	194 108,2	452 907,0	774 061,6
Opolskie	212 402,1	27 147,9	62 617,8	122 636,4
Podkarpackie	706 647,8	74 312,1	201 603,0	430 732,7
Podlaskie	287 976,3	44 734,4	91 304,3	151 937,6
Pomorskie	723 960,3	83 802,7	195 114,3	445 043,3
Śląskie	2 238 175,8	216 517,9	475 803,3	1 545 854,6
Świętokrzyskie	367 877,9	45 146,4	110 781,3	211 950,2
Warmińsko-mazurskie	528 113,1	67 049,9	149 927,1	311 136,1
Wielkopolskie	1 506 100,4	174 607,3	378 808,4	952 684,7
Zachodniopomorskie	605 831,6	84 638,9	182 731,5	338 461,2

¹⁾ bez rent szkoleniowych

Rys. 15 Wydatki na renty z tytułu niezdolności do pracy w przeliczeniu na jedną osobę objętą ubezpieczeniem zdrowotnym w 2018 r. według województw oraz stopni niezdolności do pracy

* Diagram kolumnowy grupowany ilustruje strukturę procentową wydatków w zależności od stopnia niezdolności do pracy w każdym z województw. Miarą wartości procentowej jest wysokość najwyższego słupka. Suma wartości słupków w poszczególnych województwach = 100%.

** Liczba województw

**Tabela 18 Struktura wydatków na renty z tytułu niezdolności do pracy¹⁾ w 2018 r.
w poszczególnych województwach według stopni niezdolności do pracy**

Województwa	Stopień niezdolności do pracy:		
	całkowita niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji	całkowita niezdolność do pracy	częściowa niezdolność do pracy
	ogółem = 100		
OGÓŁEM	12,0	27,4	60,6
Dolnośląskie	11,3	28,3	60,4
Kujawsko-pomorskie	12,3	29,6	58,1
Lubelskie	14,8	29,3	55,9
Lubuskie	10,1	27,1	62,8
Łódzkie	12,6	29,5	57,9
Małopolskie	12,4	26,7	60,9
Mazowieckie	13,6	31,9	54,5
Opolskie	12,8	29,5	57,7
Podkarpackie	10,5	28,5	61,0
Podlaskie	15,5	31,7	52,8
Pomorskie	11,6	26,9	61,5
Śląskie	9,7	21,2	69,1
Świętokrzyskie	12,3	30,1	57,6
Warmińsko-mazurskie	12,7	28,4	58,9
Wielkopolskie	11,6	25,1	63,3
Zachodniopomorskie	14,0	30,1	55,9

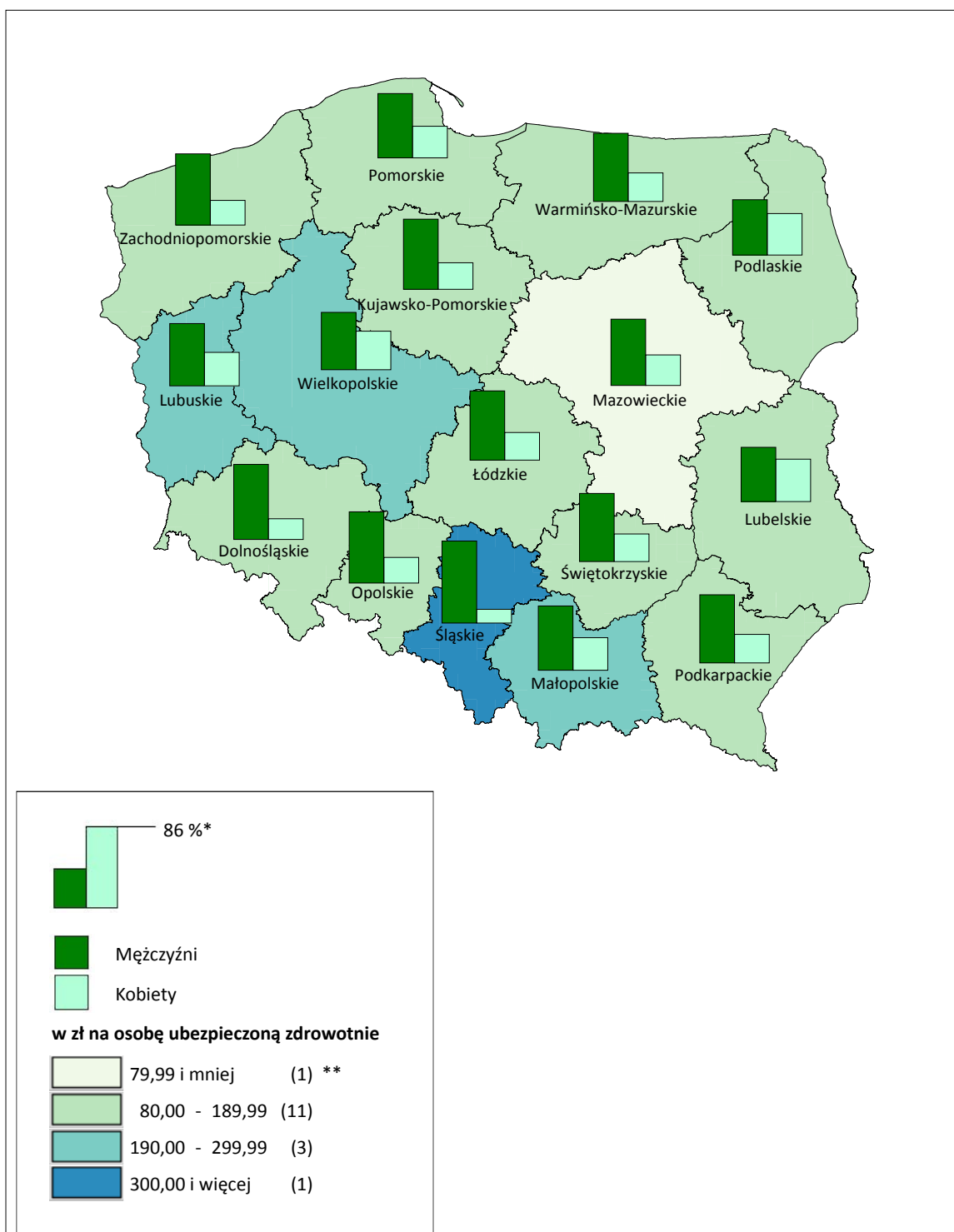
¹⁾ bez rent szkoleniowych

Tabela 19 Wydatki na renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową¹⁾ w 2018 r. według grup chorobowych będących przyczyną niezdolności i płci świadczeniobiorców

Grupy chorobowe	Kwota wypłat					
	razem		mężczyźni		kobiety	
	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %
OGÓŁEM (A00 - Z99)	3 966 785,5	100,0	2 855 474,2	100,0	1 111 311,3	100,0
Niektóre choroby zakaźne i pasożytnicze (A00 - B99)	54 355,4	1,4	30 035,9	1,0	24 319,5	2,2
Nowotwory (C00 - D48)	118 560,5	3,0	77 512,1	2,7	41 048,4	3,7
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych (D50 - D89)	2 523,1	0,1	1 738,7	0,1	784,4	0,1
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej (E00 - E90)	17 502,9	0,4	10 856,5	0,4	6 646,4	0,6
Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania (F00 - F99)	244 313,5	6,1	177 161,8	6,2	67 151,7	6,0
Choroby układu nerwowego (G00 - G99)	187 158,4	4,7	135 286,9	4,7	51 871,5	4,7
Choroby oka i przydatków oka (H00 - H59)	120 315,4	3,0	102 870,0	3,6	17 445,4	1,6
Choroby ucha i wyrostka sutkowatego (H60 - H95)	284 131,3	7,1	270 545,7	9,5	13 585,6	1,2
Choroby układu krążenia (I00 - I99)	376 315,3	9,7	291 875,9	10,2	84 439,4	7,6
Choroby układu oddechowego (J00 - J99)	710 620,4	17,9	298 669,1	10,5	411 951,3	37,1
Choroby układu trawienego (K00 - K93)	23 343,6	0,6	11 673,5	0,4	11 670,1	1,0
Choroby skóry i tkanki podskórnej (L00 - L99)	97 206,9	2,4	62 577,2	2,2	34 629,7	3,1
Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej (M00 - M99)	347 655,0	8,8	241 164,1	8,4	106 490,9	9,6
Choroby układu moczowo-płciowego (N00 - N99)	11 688,1	0,3	8 003,8	0,3	3 684,3	0,3
Ciąża, poród i połóg (O00 - O99)	-	-	-	-	-	-
Niektóre stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym (P00 - P96)	-	-	-	-	-	-
Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenie i aberracje chromosomowe (Q00 - Q99)	-	-	-	-	-	-
Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych jednostek chorobowych gdzie indziej niesklasyfikowane (R00 - R99)	85 929,0	2,2	13 678,8	0,5	72 250,2	6,6
Urazy, zatrucia i inne określone skutki działania czynników zewnętrznych (S00 - T98)	1 253 799,3	31,6	1 096 571,4	38,4	157 227,9	14,1
Zewnętrzne przyczyny zachorowań i zgonu (V01 - Y98)	20 907,1	0,5	17 895,3	0,6	3 011,8	0,3
Czynniki wpływające na stan zdrowia i kontakt ze służbą zdrowia (Z00 - Z99)	10 460,3	0,2	7 357,5	0,3	3 102,8	0,3

¹⁾ łącznie z rentami szkoleniowymi

Rys. 16 Wydatki na renty wypadkowe według płci w przeliczeniu na jedną osobę ubezpieczoną zdrowotnie w poszczególnych województwach w 2018 r.

* Diagram kolumnowy grupowany ilustruje strukturę procentową wydatków w zależności od płci rencistów w każdym z województw. Miarą wartości procentowej jest wysokość najwyższego słupka. Suma wartości słupków w poszczególnych województwach = 100%.

** Liczba województw

Tabela 20 Wydatki na renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową w 2018 r. według stopni niezdolności do pracy i grup chorobowych będących przyczyną niezdolności

Grupy chorobowe	Kwota wypłat ogółem	Stopień niezdolności do pracy:		
		całkowita niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji	całkowita niezdolność do pracy	częściowa niezdolność do pracy
		w tys. zł		
OGÓŁEM (A00 - Z99)	3 966 625,6	233 318,5	528 888,9	3 204 418,2
Niektóre choroby zakaźne i pasożytnicze (A00 - B99)	54 355,4	968,5	8 802,5	44 584,4
Nowotwory (C00 - D48)	118 560,5	19 224,5	22 499,6	76 836,4
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych (D50 - D89)	2 523,1	137,1	303,9	2 082,1
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej (E00 - E90)	17 502,9	1 244,3	1 706,4	14 552,2
Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania (F00 - F99)	244 313,5	21 676,5	58 742,4	163 894,6
Choroby układu nerwowego (G00 - G99)	187 158,4	30 080,0	27 352,0	129 726,4
Choroby oka i przydatków oka (H00 - H59)	120 314,0	10 548,5	11 558,8	98 206,7
Choroby ucha i wyrostka sutkowatego (H60 - H95)	284 131,3	1 243,2	3 997,2	278 890,9
Choroby układu krążenia (I00 - I99)	376 315,3	41 844,7	65 868,2	268 602,4
Choroby układu oddechowego (J00 - J99)	710 618,1	12 521,7	55 458,7	642 637,7
Choroby układu trawienego (K00 - K93)	23 343,6	908,5	4 059,3	18 375,8
Choroby skóry i tkanki podskórnej (L00 - L99)	97 177,8	1 165,9	2 459,8	93 552,1
Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej (M00 - M99)	347 655,0	17 022,7	39 406,6	291 225,7
Choroby układu moczowo-płciowego (N00 - N99)	11 688,1	1 558,6	1 593,8	8 535,7
Ciąża, poród i połóg (O00 - O99)	-	-	-	-
Niektóre stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym (P00 - P96)	-	-	-	-
Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenie i aberracje chromosomowe (Q00 - Q99)	-	-	-	-
Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych jednostek chorobowych gdzie indziej niesklasyfikowane (R00 - R99)	85 929,0	820,2	761,9	84 346,9
Urazy, zatrucia i inne określone skutki działania czynników zewnętrznych (S00 - T98)	1 253 672,1	70 799,4	221 470,2	961 402,5
Zewnętrzne przyczyny zachorowań i zgonu (V01 - Y98)	20 907,1	890,7	896,8	19 119,6
Czynniki wpływające na stan zdrowia i kontakt ze służbą zdrowia (Z00 - Z99)	10 460,4	663,5	1 950,8	7 846,1

¹⁾ bez rent szkoleniowych

Tabela 21 Struktura wydatków na renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową¹⁾ w 2018 r. według stopni niezdolności do pracy i grup chorobowych będących przyczyną niezdolności

Grupy chorobowe	Stopień niezdolności do pracy:		
	całkowita niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji	całkowita niezdolność do pracy	częściowa niezdolność do pracy
	ogółem = 100		
OGÓŁEM (A00 - Z99)	5,9	13,3	80,8
Niektóre choroby zakaźne i pasożytnicze (A00 - B99)	1,8	16,2	82,0
Nowotwory (C00 - D48)	16,2	19,0	64,8
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych (D50 - D89)	5,4	12,1	82,5
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej (E00 - E90)	7,1	9,8	83,1
Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania (F00 - F99)	8,9	24,0	67,1
Choroby układu nerwowego (G00 - G99)	16,1	14,6	69,3
Choroby oka i przydatków oka (H00 - H59)	8,8	9,6	81,6
Choroby ucha i wyrostka sutkowatego (H60 - H95)	0,4	1,4	98,2
Choroby układu krążenia (I00 - I99)	11,1	17,5	71,4
Choroby układu oddechowego (J00 - J99)	1,8	7,8	90,4
Choroby układu trawienego (K00 - K93)	3,9	17,4	78,7
Choroby skóry i tkanki podskórnej (L00 - L99)	1,2	2,5	96,3
Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej (M00 - M99)	4,9	11,3	83,8
Choroby układu moczowo-płciowego (N00 - N99)	13,3	13,7	73,0
Ciąża, poród i połóg (O00 - O99)	-	-	-
Niektóre stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym (P00 - P96)	-	-	-
Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenie i aberracje chromosomowe (Q00 - Q99)	-	-	-
Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych jednostek chorobowych gdzie indziej niesklasyfikowane (R00 - R99)	0,9	0,9	98,2
Urazy, zatrucia i inne określone skutki działania czynników zewnętrznych (S00 - T98)	5,6	17,7	76,7
Zewnętrzne przyczyny zachorowań i zgonu (V01 - Y98)	4,2	4,3	91,5
Czynniki wpływające na stan zdrowia i kontakt ze służbą zdrowia (Z00 - Z99)	6,4	18,6	75,0

¹⁾ bez rent szkoleniowych

Tabela 22 Wydatki na renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową¹⁾ w 2018 r. w poszczególnych województwach według stopni niezdolności do pracy

Województwa	Kwota wypłat ogółem	Stopień niezdolności do pracy:		
		całkowita niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji	całkowita niezdolność do pracy	częściowa niezdolność do pracy
		w tys. zł		
OGÓŁEM	3 966 625,8	233 318,6	528 889,0	3 204 418,2
Dolnośląskie	353 180,0	19 407,7	69 440,1	264 332,2
Kujawsko-pomorskie	159 634,4	12 899,4	28 410,4	118 324,6
Lubelskie	208 435,3	15 027,4	25 455,4	167 952,5
Lubuskie	144 644,6	7 268,1	18 415,6	118 960,9
Łódzkie	154 359,1	10 433,2	25 739,2	118 186,7
Małopolskie	424 281,0	24 954,9	59 957,1	339 369,0
Mazowieckie	280 451,5	19 173,9	43 612,3	217 665,3
Opolskie	62 370,0	3 852,0	7 230,2	51 287,8
Podkarpackie	157 356,3	9 136,8	19 834,4	128 385,1
Podlaskie	60 871,3	4 404,2	8 685,1	47 782,0
Pomorskie	207 642,5	13 981,3	29 053,5	164 607,7
Śląskie	972 536,1	37 497,7	94 615,3	840 423,1
Świętokrzyskie	95 432,5	5 926,2	11 951,5	77 554,8
Warmińsko-mazurskie	121 922,4	9 207,5	16 858,8	95 856,1
Wielkopolskie	442 136,5	28 946,3	53 073,6	360 116,6
Zachodniopomorskie	121 372,3	11 202,0	16 556,5	93 613,8

¹⁾ bez rent szkoleniowych

Tabela 23 Struktura wydatków na renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową¹⁾ w 2018 r. w poszczególnych województwach według stopni niezdolności do pracy

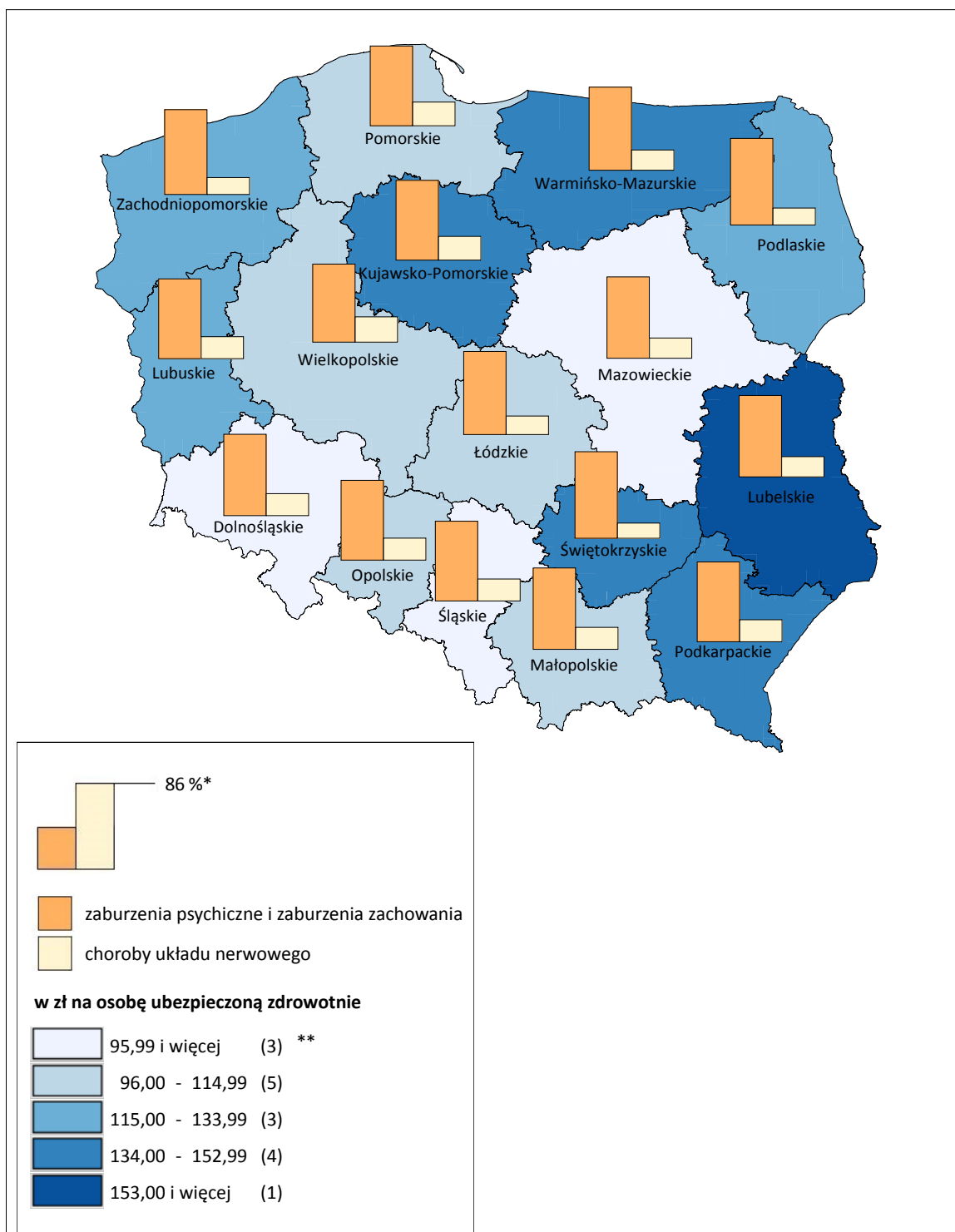
Województwa	Stopień niezdolności do pracy:		
	całkowita niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji	całkowita niezdolność do pracy	częściowa niezdolność do pracy
	ogółem = 100		
OGÓŁEM	5,9	13,3	80,8
Dolnośląskie	5,5	19,7	74,8
Kujawsko-pomorskie	8,1	17,8	74,1
Lubelskie	7,2	12,2	80,6
Lubuskie	5,0	12,7	82,3
Łódzkie	6,7	16,7	76,6
Małopolskie	5,9	14,1	80,0
Mazowieckie	6,8	15,6	77,6
Opolskie	6,2	11,6	82,2
Podkarpackie	5,8	12,6	81,6
Podlaskie	7,2	14,3	78,5
Pomorskie	6,7	14,0	79,3
Śląskie	3,9	9,7	86,4
Świętokrzyskie	6,2	12,5	81,3
Warmińsko-mazurskie	7,6	13,8	78,6
Wielkopolskie	6,6	12,0	81,4
Zachodniopomorskie	9,2	13,7	77,1

¹⁾ bez rent szkoleniowych

**Tabela 24 Wydatki na renty socjalne w 2018 r. według grup chorobowych
będących przyczyną niezdolności do pracy i płci świadczeniobiorców**

Grupy chorobowe	Kwota wypłat					
	razem		mężczyźni		kobiety	
	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %
OGÓŁEM (A00 - Z99)	2 760 861,6	100,0	1 527 808,5	100,0	1 233 053,1	100,0
Niektóre choroby zakaźne i pasożytnicze (A00 - B99)	5 095,1	0,2	2 827,5	0,2	2 267,6	0,2
Nowotwory (C00 - D48)	50 249,0	1,8	24 183,4	1,6	26 065,6	2,1
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych (D50 - D89)	6 652,9	0,2	4 823,0	0,3	1 829,9	0,1
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej (E00 - E90)	33 721,5	1,2	16 394,5	1,1	17 327,0	1,4
Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania (F00 - F99)	1 612 125,9	58,4	944 469,5	61,8	667 656,4	54,1
Choroby układu nerwowego (G00 - G99)	420 305,0	15,2	220 904,2	14,5	199 400,8	16,2
Choroby oka i przydatków oka (H00 - H59)	104 504,6	3,8	51 576,4	3,4	52 928,2	4,3
Choroby ucha i wyrostka sutkowatego (H60 - H95)	27 263,2	1,0	14 164,4	0,9	13 098,8	1,1
Choroby układu krążenia (I00 - I99)	72 088,3	2,6	36 625,1	2,4	35 463,2	2,9
Choroby układu oddechowego (J00 - J99)	20 276,5	0,7	10 204,3	0,7	10 072,2	0,8
Choroby układu trawiennego (K00 - K93)	17 967,4	0,7	9 235,0	0,6	8 732,4	0,7
Choroby skóry i tkanki podskórnej (L00 - L99)	3 975,9	0,1	2 176,2	0,1	1 799,7	0,1
Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej (M00 - M99)	88 673,4	3,2	36 229,9	2,4	52 443,5	4,3
Choroby układu moczowo-płciowego (N00 - N99)	25 428,3	0,9	12 536,5	0,8	12 891,8	1,0
Ciąża, poród i połóg (O00 - O99)	-	-	-	-	-	-
Niektóre stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym (P00 - P96)	-	-	-	-	-	-
Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenie i aberracje chromosomowe (Q00 - Q99)	200 185,8	7,3	97 322,4	6,4	102 863,4	8,4
Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych jednostek chorobowych gdzie indziej niesklasyfikowane (R00 - R99)	2 854,8	0,1	1 469,6	0,1	1 385,2	0,1
Urazy, zatrucia i inne określone skutki działania czynników zewnętrznych (S00 - T98)	62 081,9	2,3	38 834,9	2,5	23 247,0	1,9
Zewnętrzne przyczyny zachorowań i zgonu (V01 - Y98)	522,3	0,0	280,2	0,0	242,1	0,0
Czynniki wpływające na stan zdrowia i kontakt ze służbą zdrowia (Z00 - Z99)	6 889,8	0,3	3 551,5	0,2	3 338,3	0,3

Rys. 17 Wydatki na **renty socjalne** przyznane w związku z zaburzeniami psychicznymi i zaburzeniami zachowania oraz chorobami układu nerwowego na tle wydatków ogółem w przeliczeniu na jedną osobę ubezpieczoną zdrowotnie w poszczególnych województwach w 2018 r.

* Diagram kolumnowy grupowany ilustruje strukturę procentową wydatków na wybrane dwie grupy chorobowe (generujące najwyższe wydatki) w każdym z województw. Miarą wartości procentowej jest wysokość najwyższego słupka. Suma wartości słupków w poszczególnych województwach = 100%.

** Liczba województw

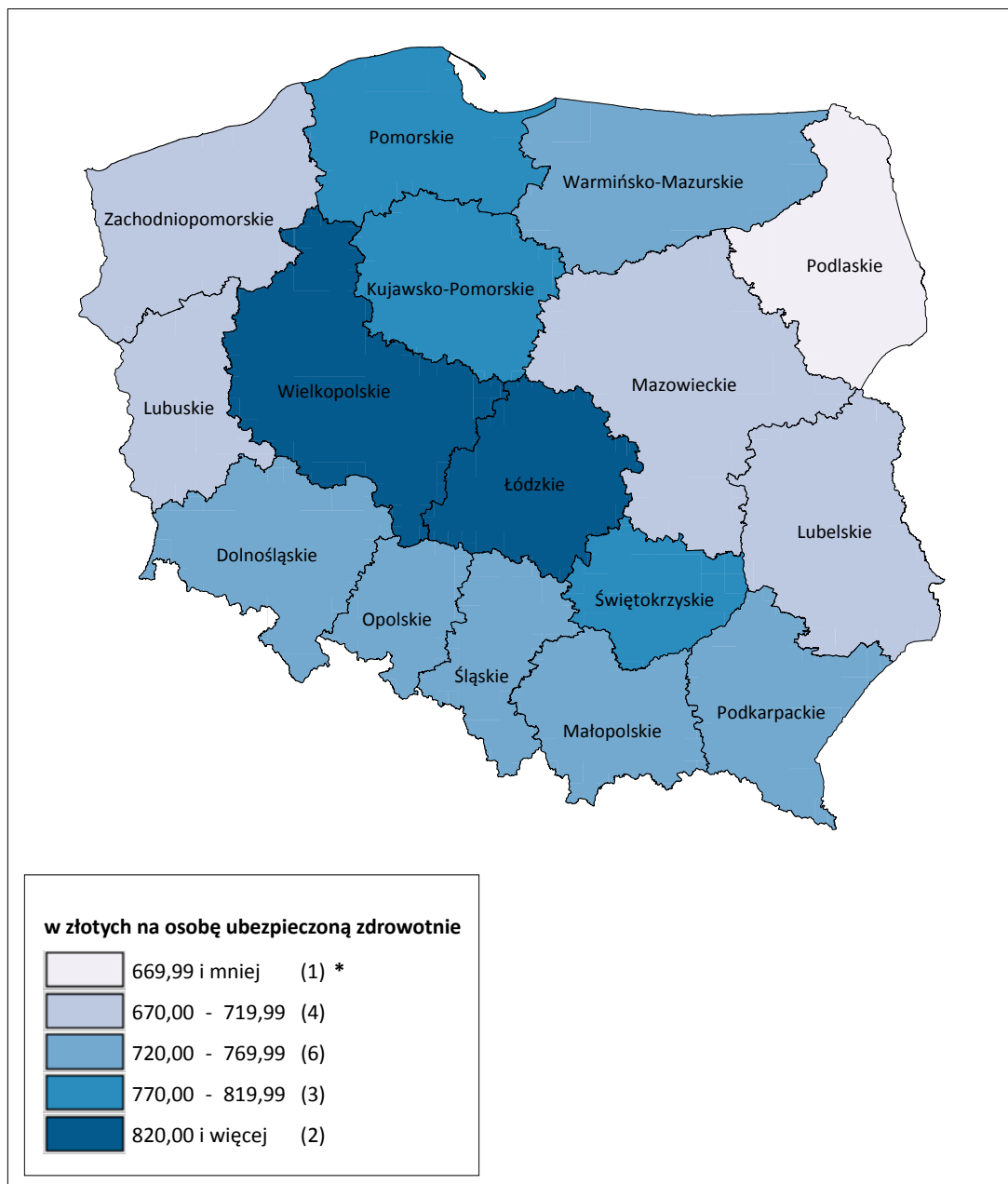
**Tabela 25 Wydatki na renty socjalne w 2018 r.
według płci świadczeniobiorców i województw**

Województwa	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety	
	Kwota wypłat w tys. zł	w %	Kwota wypłat w tys. zł	w %	Kwota wypłat w tys. zł	w %
OGÓŁEM	2 760 861,6	100,0	1 527 808,5	100,0	1 233 053,1	100,0
Dolnośląskie	181 810,4	6,6	98 872,6	6,5	82 937,8	6,7
Kujawsko-pomorskie	175 368,6	6,3	96 874,2	6,3	78 494,4	6,4
Lubelskie	188 019,2	6,8	106 142,2	6,9	81 877,0	6,6
Lubuskie	77 218,9	2,8	41 776,4	2,7	35 442,5	2,9
Łódzkie	169 929,4	6,2	94 797,8	6,2	75 131,6	6,1
Małopolskie	229 267,9	8,3	126 349,8	8,3	102 918,1	8,4
Mazowieckie	336 295,2	12,2	189 667,3	12,4	146 627,9	11,9
Opolskie	62 909,3	2,3	34 738,6	2,3	28 170,7	2,3
Podkarpackie	180 646,9	6,5	100 177,0	6,6	80 469,9	6,5
Podlaskie	85 884,9	3,1	48 545,6	3,2	37 339,3	3,0
Pomorskie	155 219,0	5,6	86 136,6	5,6	69 082,4	5,6
Śląskie	287 661,1	10,4	153 970,3	10,1	133 690,8	10,9
Świętokrzyskie	103 688,4	3,8	60 592,0	4,0	43 096,4	3,5
Warmińsko-mazurskie	130 404,4	4,7	71 975,6	4,7	58 428,8	4,7
Wielkopolskie	252 968,9	9,2	137 909,7	9,0	115 059,2	9,3
Zachodniopomorskie	143 569,1	5,2	79 282,8	5,2	64 286,3	5,2

Tabela 26 Wydatki z tytułu absencji chorobowej finansowanej z FUS i funduszy zakładów pracy w 2018 r. według grup chorobowych i płci świadczeniobiorców

Grupy chorobowe	Kwota wypłat					
	razem		mężczyźni		kobiety	
	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %
OGÓŁEM (A00 - Z99)	18 443 634,3	100,0	6 940 801,3	100,0	11 502 833,0	100,0
Niektóre choroby zakaźne i pasożytnicze (A00 - B99)	147 573,9	0,8	75 077,8	1,1	72 496,1	0,6
Nowotwory (C00 - D48)	595 236,3	3,2	246 603,3	3,6	348 633,0	3,0
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych (D50 - D89)	44 882,7	0,2	16 693,5	0,2	28 189,2	0,2
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej (E00 - E90)	138 137,1	0,7	62 453,5	0,9	75 683,6	0,7
Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania (F00 - F99)	1 734 913,9	9,4	678 752,0	9,8	1 056 161,9	9,2
Choroby układu nerwowego (G00 - G99)	1 305 874,2	7,1	693 215,8	10,0	612 658,4	5,3
Choroby oka i przydatków oka (H00 - H59)	127 667,4	0,7	70 508,7	1,0	57 158,7	0,5
Choroby ucha i wyrostka sutkowatego (H60 - H95)	75 577,6	0,4	34 529,4	0,5	41 048,2	0,4
Choroby układu krążenia (I00 - I99)	828 215,4	4,5	565 924,5	8,2	262 290,9	2,3
Choroby układu oddechowego (J00 - J99)	2 101 757,1	11,4	940 034,2	13,5	1 161 722,9	10,1
Choroby układu trawiennego (K00 - K93)	674 812,6	3,7	406 246,7	5,9	268 565,9	2,3
Choroby skóry i tkanki podskórnej (L00 - L99)	139 368,0	0,7	84 889,4	1,2	54 478,6	0,5
Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej (M00 - M99)	2 491 177,3	13,5	1 364 588,9	19,7	1 126 588,4	9,8
Choroby układu moczowo-płciowego (N00 - N99)	458 469,1	2,5	110 221,9	1,6	348 247,2	3,0
Ciąża, poród i połóg (O00 - O99)	4 872 577,6	26,4	-	-	4 872 577,6	42,4
Niektóre stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym (P00 - P96)	609,5	0,0	-	-	609,5	0,0
Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenie i aberracje chromosomowe (Q00 - Q99)	11 873,2	0,1	4 923,0	0,1	6 950,2	0,1
Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych jednostek chorobowych gdzie indziej niesklasyfikowane (R00 - R99)	272 879,2	1,5	113 410,4	1,6	159 468,8	1,4
Urazy, zatrucia i inne określone skutki działania czynników zewnętrznych (S00 - T98)	2 162 695,5	11,7	1 423 811,5	20,5	738 884,0	6,4
Zewnętrzne przyczyny zachorowań i zgonu (V01 - Y98)	14 794,3	0,1	7 396,1	0,1	7 398,2	0,1
Czynniki wpływające na stan zdrowia i kontakt ze służbą zdrowia (Z00 - Z99)	244 542,4	1,3	41 520,7	0,6	203 021,7	1,8

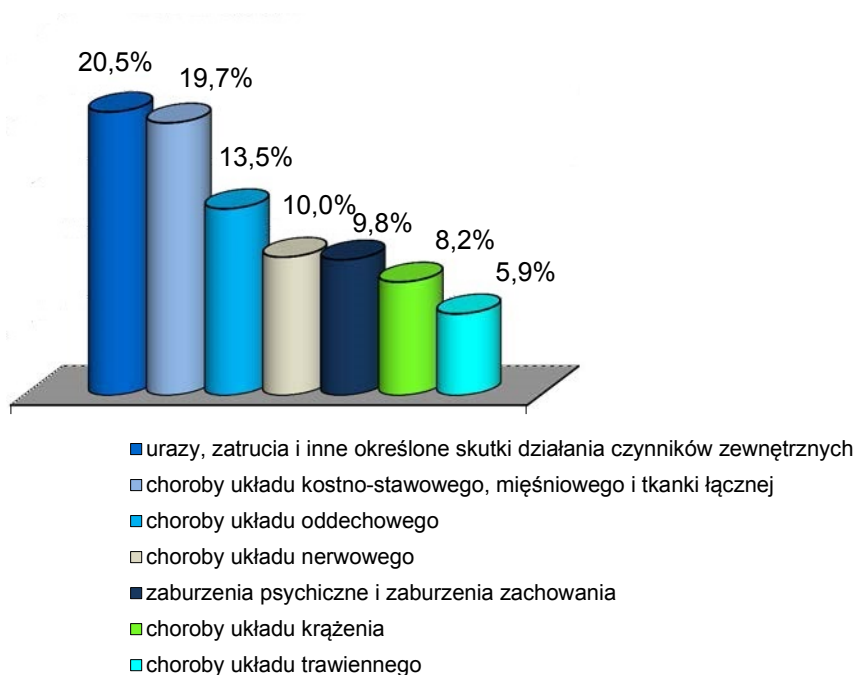
Rys. 18 Wydatki na **absencję chorobową** ogółem w przeliczeniu na jedną osobę objętą ubezpieczeniem zdrowotnym w 2018 r. według województw

* Liczba województw

Rys. 19 Struktura wydatków na absencję chorobową finansowaną z FUS i funduszy zakładów pracy w 2018 r. według wybranych grup chorobowych i płci świadczeniobiorców

MĘŻCZYŹNI

KOBIETY

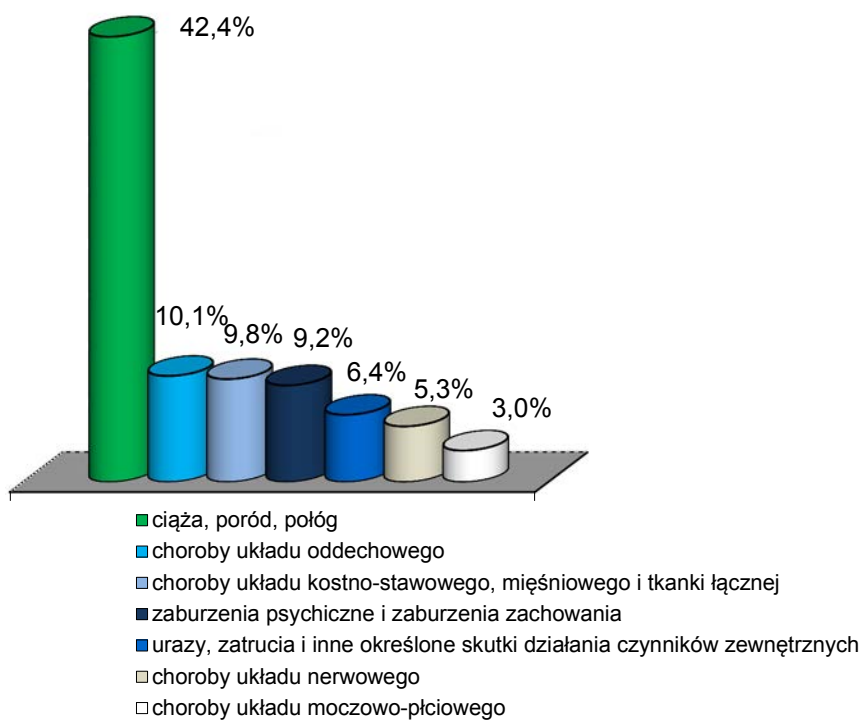

Tabela 27 Struktura wydatków na absencję chorobową finansowaną z FUS i funduszy zakładów pracy w 2018 r. według grup chorobowych i płci świadczeniobiorców

Wyszczególnienie	Mężczyźni	Kobiety
	ogółem = 100	
OGÓŁEM (A00 - Z99)	37,6	62,4
Niektóre choroby zakaźne i pasożytnicze (A00 - B99)	50,9	49,1
Nowotwory (C00 - D48)	41,4	58,6
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych (D50 - D89)	37,2	62,8
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej (E00 - E90)	45,2	54,8
Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania (F00 - F99)	39,1	60,9
Choroby układu nerwowego (G00 - G99)	53,1	46,9
Choroby oka i przydatków oka (H00 - H59)	55,2	44,8
Choroby ucha i wyrostka sutkowatego (H60 - H95)	45,7	54,3
Choroby układu krążenia (I00 - I99)	68,3	31,7
Choroby układu oddechowego (J00 - J99)	44,7	55,3
Choroby układu trawiennego (K00 - K93)	60,2	39,8
Choroby skóry i tkanki podskórnej (L00 - L99)	60,9	39,1
Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej (M00 - M99)	54,8	45,2
Choroby układu moczowo-płciowego (N00 - N99)	24,0	76,0
Ciąża, poród i połóg (O00 - O99)	-	100,0
Niektóre stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym (P00 - P96)	-	100,0
Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenie i aberracje chromosomowe (Q00 - Q99)	41,5	58,5
Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych jednostek chorobowych gdzie indziej niesklasyfikowane (R00 - R99)	41,6	58,4
Urazy, zatrucia i inne określone skutki działania czynników zewnętrznych (S00 - T98)	65,8	34,2
Zewnętrzne przyczyny zachorowań i zgonu (V01 - Y98)	50,0	50,0
Czynniki wpływające na stan zdrowia i kontakt ze służbą zdrowia (Z00 - Z99)	17,0	83,0

**Tabela 28 Wydatki z tytułu absencji chorobowej finansowane z FUS i funduszy
zakładów pracy w 2018 r. według płci świadczeniobiorców i województw**

Województwa	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety	
	Kwota wypłat w tys. zł	w %	Kwota wypłat w tys. zł	w %	Kwota wypłat w tys. zł	w %
OGÓŁEM	18 443 634,3	100,0	6 940 801,3	100,0	11 502 833,0	100,0
Dolnośląskie	1 404 904,1	7,6	538 130,7	7,8	866 773,4	7,5
Kujawsko-pomorskie	1 005 735,9	5,5	390 632,9	5,6	615 103,0	5,4
Lubelskie	836 180,3	4,5	307 321,0	4,4	528 859,3	4,6
Lubuskie	458 154,4	2,5	166 080,8	2,4	292 073,6	2,5
Łódzkie	1 485 937,1	8,1	585 952,5	8,4	899 984,6	7,8
Małopolskie	1 494 732,7	8,1	552 231,2	8,0	942 501,5	8,2
Mazowieckie	2 533 392,7	13,7	841 996,6	12,1	1 691 396,1	14,7
Opolskie	424 045,8	2,3	172 536,5	2,5	251 509,3	2,2
Podkarpackie	949 814,2	5,1	389 241,2	5,6	560 573,0	4,9
Podlaskie	436 658,8	2,4	155 077,8	2,2	281 581,0	2,5
Pomorskie	1 121 786,6	6,1	402 873,7	5,8	718 912,9	6,2
Śląskie	2 330 821,7	12,6	925 764,0	13,3	1 405 057,7	12,2
Świętokrzyskie	608 369,1	3,3	260 831,5	3,8	347 537,6	3,0
Warmińsko-mazurskie	624 826,3	3,4	236 406,3	3,4	388 420,0	3,4
Wielkopolskie	1 967 520,5	10,7	739 228,1	10,7	1 228 292,4	10,7
Zachodniopomorskie	760 754,1	4,1	276 496,5	4,0	484 257,6	4,2

Tabela 29 Struktura wydatków z tytułu absencji chorobowej finansowane z FUS i funduszy zakładów pracy w 2018 r. według płci świadczeniobiorców i województw

Wyszczególnienie	Mężczyźni	Kobiety
	ogółem = 100	
OGÓŁEM	37,6	62,4
Dolnośląskie	38,3	61,7
Kujawsko-pomorskie	38,8	61,2
Lubelskie	36,8	63,2
Lubuskie	36,2	63,8
Łódzkie	39,4	60,6
Małopolskie	36,9	63,1
Mazowieckie	33,2	66,8
Opolskie	40,7	59,3
Podkarpackie	41,0	59,0
Podlaskie	35,5	64,5
Pomorskie	35,9	64,1
Śląskie	39,7	60,3
Świętokrzyskie	42,9	57,1
Warmińsko-mazurskie	37,8	62,2
Wielkopolskie	37,6	62,4
Zachodniopomorskie	36,3	63,7

Tabela 30 Wydatki z tytułu absencji chorobowej spowodowanej wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową w 2018 r. według grup chorobowych będących przyczyną niezdolności i płci świadczeniobiorców

Grupy chorobowe	Kwota wypłat					
	Ogółem		mężczyźni		kobiety	
	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %
OGÓŁEM (A00 - Z99)	637 155,7	100,0	455 779,2	100,0	181 376,5	100,0
Niektóre choroby zakaźne i pasożytnicze (A00 - B99)	2 021,4	0,3	1 535,2	0,3	486,2	0,3
Nowotwory (C00 - D48)	1 376,4	0,2	868,5	0,2	507,9	0,3
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych (D50 - D89)	203,1	0,0	92,2	0,0	110,9	0,1
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej (E00 - E90)	375,6	0,1	310,1	0,1	65,5	0,0
Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania (F00 - F99)	4 945,3	0,8	2 639,3	0,6	2 306,0	1,3
Choroby układu nerwowego (G00 - G99)	17 288,0	2,7	10 857,3	2,8	6 430,7	3,5
Choroby oka i przydatków oka (H00 - H59)	2 333,3	0,4	1 848,3	0,4	485,0	0,3
Choroby ucha i wyrostka sutkowatego (H60 - H95)	795,9	0,1	644,4	0,1	151,5	0,1
Choroby układu krążenia (I00 - I99)	6 069,6	1,0	4 861,1	1,1	1 208,5	0,7
Choroby układu oddechowego (J00 - J99)	8 452,3	1,3	5 843,2	1,3	2 609,1	1,4
Choroby układu trawiennego (K00 - K93)	5 239,9	0,8	4 357,8	0,9	882,1	0,5
Choroby skóry i tkanki podskórnej (L00 - L99)	2 024,0	0,3	1 560,6	0,3	463,4	0,3
Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej (M00 - M99)	55 567,3	8,7	37 520,5	8,2	18 046,8	9,9
Choroby układu moczowo-płciowego (N00 - N99)	1 276,4	0,2	734,7	0,2	541,7	0,3
Ciąża, poród i połóg (O00 - O99)	811,2	0,1	-	-	811,2	0,4
Niektóre stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym (P00 - P96)	-	-	-	-	-	-
Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenie i aberracje chromosomowe (Q00 - Q99)	-	-	-	-	-	-
Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych jednostek chorobowych gdzie indziej niesklasyfikowane (R00 - R99)	2 064,3	0,3	1 370,2	0,3	694,1	0,4
Urazy, zatrucia i inne określone skutki działania czynników zewnętrznych (S00 - T98)	523 349,6	82,1	378 776,5	83,1	144 573,1	79,7
Zewnętrzne przyczyny zachorowań i zgonu (V01 - Y98)	1 748,0	0,3	1 145,0	0,2	603,0	0,3
Czynniki wpływające na stan zdrowia i kontakt ze służbą zdrowia (Z00 - Z99)	1 214,1	0,2	814,3	0,2	399,8	0,2

Rys. 20 *Struktura liczby dni absencji chorobowej spowodowanej wypadkiem lub chorobą zawodową w 2018 r. według wybranych grup chorobowych i płci świadczeniobiorców*

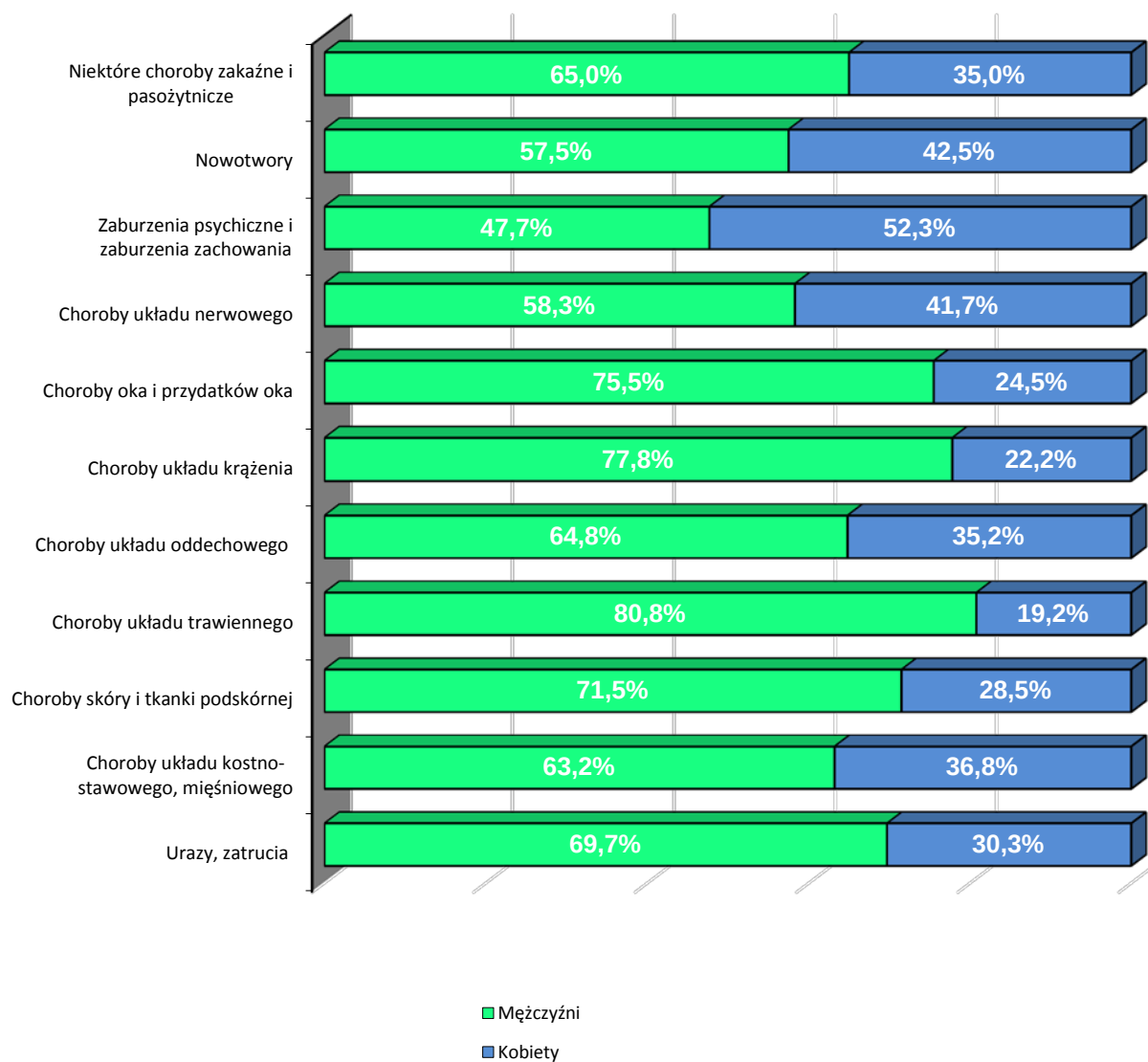
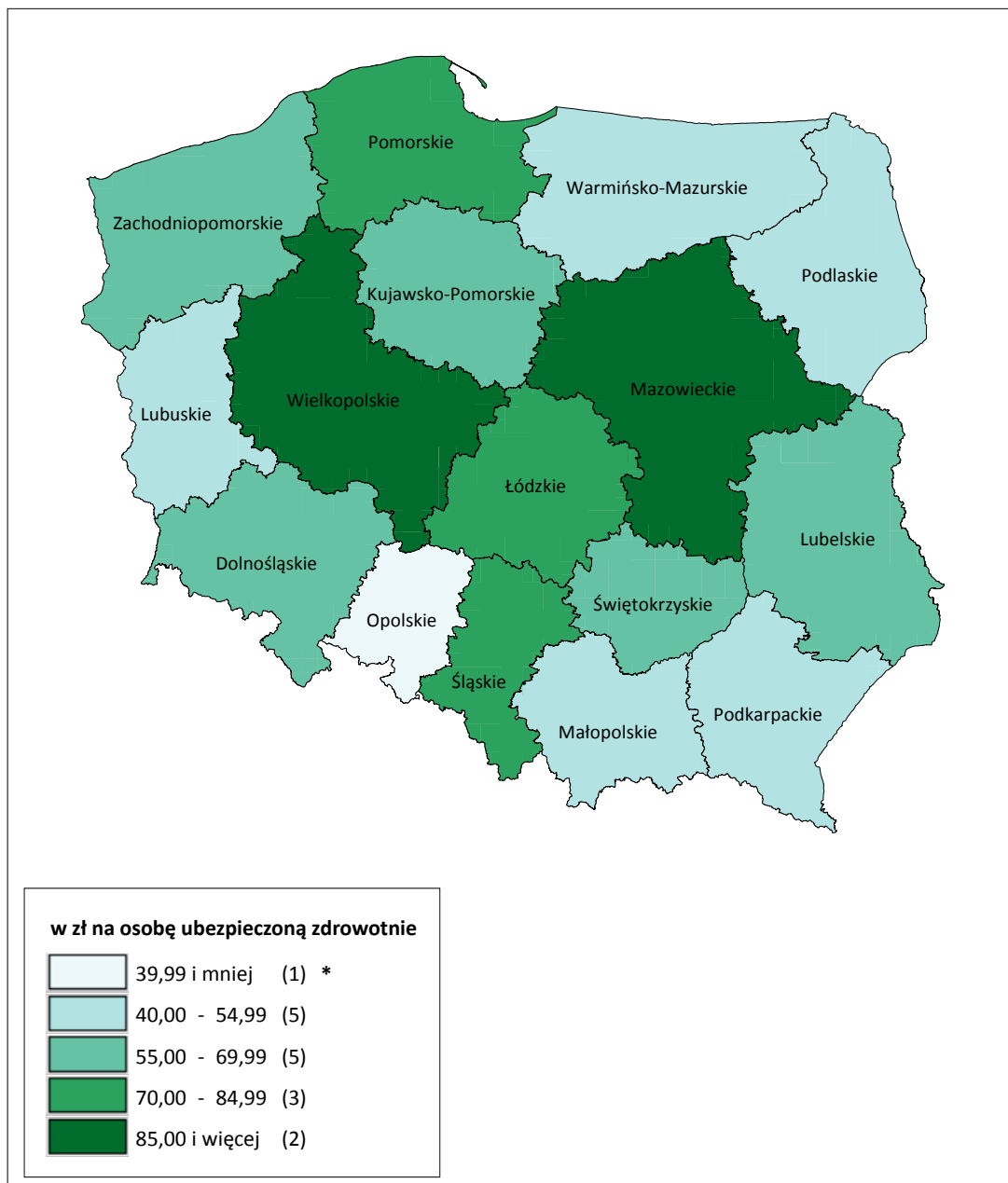

Tabela 31 Wydatki na świadczenia rehabilitacyjne w 2018 r. według grup chorobowych będących przyczyną wypłaty świadczenia i płci świadczeniobiorców

Grupy chorobowe	Kwota wypłat					
	razem		mężczyźni		kobiety	
	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %
OGÓŁEM (A00 - Z99)	1 728 042,9	100,0	964 609,6	100,0	763 433,3	100,0
Niektóre choroby zakaźne i pasożytnicze (A00 - B99)	8 991,4	0,5	5 930,6	0,6	3 060,8	0,4
Nowotwory (C00 - D48)	163 159,5	9,5	64 993,9	6,7	98 165,6	12,9
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych (D50 - D89)	5 846,1	0,3	2 748,7	0,3	3 097,4	0,4
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej (E00 - E90)	20 895,0	1,2	11 964,0	1,2	8 931,0	1,2
Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania (F00 - F99)	264 461,9	15,3	91 955,4	9,5	172 506,5	22,6
Choroby układu nerwowego (G00 - G99)	142 424,4	8,3	73 183,7	7,6	69 240,7	9,1
Choroby oka i przydatków oka (H00 - H59)	11 562,6	0,7	7 745,9	0,8	3 816,7	0,5
Choroby ucha i wyrostka sutkowatego (H60 - H95)	3 833,0	0,2	1 748,3	0,2	2 084,7	0,3
Choroby układu krążenia (I00 - I99)	171 095,8	9,9	135 154,6	14,0	35 941,2	4,7
Choroby układu oddechowego (J00 - J99)	20 357,4	1,2	12 705,5	1,3	7 651,9	1,0
Choroby układu trawienego (K00 - K93)	36 264,6	2,1	24 467,1	2,5	11 797,5	1,5
Choroby skóry i tkanki podskórnej (L00 - L99)	9 020,0	0,5	5 049,4	0,5	3 970,6	0,5
Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej (M00 - M99)	527 372,9	30,5	288 891,6	30,0	238 481,3	31,2
Choroby układu moczowo-płciowego (N00 - N99)	16 122,8	0,9	6 309,4	0,7	9 813,4	1,3
Ciąża, poród i połóg (O00 - O99)	-	-	-	-	-	-
Niektóre stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym (P00 - P96)	-	-	-	-	-	-
Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenie i aberracje chromosomowe (Q00 - Q99)	2 642,2	0,2	1 048,4	0,1	1 593,8	0,2
Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych jednostek chorobowych gdzie indziej niesklasyfikowane (R00 - R99)	5 997,2	0,3	2 704,3	0,3	3 292,9	0,4
Urazy, zatrucia i inne określone skutki działania czynników zewnętrznych (S00 - T98)	309 406,6	17,9	223 275,7	23,2	86 130,9	11,3
Zewnętrzne przyczyny zachorowań i zgonu (V01 - Y98)	470,8	0,0	353,9	0,0	116,9	0,0
Czynniki wpływające na stan zdrowia i kontakt ze służbą zdrowia (Z00 - Z99)	8 118,7	0,5	4 379,2	0,5	3 739,5	0,5

Rys. 21 Wydatki na świadczenia rehabilitacyjne w przeliczeniu na jedną osobę objętą ubezpieczeniem zdrowotnym w 2018 r. według województw

* Liczba województw

**Tabela 32 Wydatki na świadczenia rehabilitacyjne w 2018 r.
według województw**

Województwa	Kwota wypłat w tys. zł	w odsetkach
OGÓŁEM	1 728 042,9	100,0
Dolnośląskie	131 530,8	7,6
Kujawsko-pomorskie	85 527,2	4,9
Lubelskie	68 624,7	4,1
Lubuskie	33 073,7	1,9
Łódzkie	119 566,1	6,9
Małopolskie	102 104,2	5,9
Mazowieckie	353 315,5	20,4
Opolskie	22 912,5	1,3
Podkarpackie	63 480,2	3,7
Podlaskie	34 593,4	2,0
Pomorskie	104 675,8	6,0
Śląskie	237 993,1	13,8
Świętokrzyskie	48 058,8	2,8
Warmińsko-mazurskie	46 297,1	2,7
Wielkopolskie	216 043,3	12,5
Zachodniopomorskie	60 246,5	3,5

Tabela 33 Koszty rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej ZUS w 2018 r. według grup chorobowych będących przyczyną rehabilitacji i płci świadczeniobiorców

Grupy chorobowe	Kwota wydatków					
	razem		mężczyźni		kobiety	
	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %
OGÓŁEM (A00 - Z99)	190 293,5	100,0	78 786,0	100,0	111 507,5	100,0
Niektóre choroby zakaźne i pasożytnicze (A00 - B99)	91,9	0,0	62,4	0,1	29,5	0,0
Nowotwory (C00 - D48)	4 242,2	2,2	140,8	0,2	4 101,4	3,7
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych (D50 - D89)	68,1	0,0	23,8	0,0	44,3	0,0
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej (E00 - E90)	119,1	0,1	40,7	0,1	78,4	0,1
Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania (F00 - F99)	7 790,9	4,1	1 920,3	2,4	5 870,6	5,3
Choroby układu nerwowego (G00 - G99)	21 869,5	11,5	8 889,8	11,3	12 979,7	11,6
Choroby oka i przydatków oka (H00 - H59)	6,2	0,0	6,2	0,0	-	-
Choroby ucha i wyrostka sutkowatego (H60 - H95)	16,4	0,0	6,6	0,0	9,8	0,0
Choroby układu krążenia (I00 - I99)	12 946,9	6,8	10 071,8	12,8	2 875,1	2,6
Choroby układu oddechowego (J00 - J99)	9 694,0	5,1	1 890,7	2,4	7 803,3	7,0
Choroby układu trawiennego (K00 - K93)	36,6	0,0	15,6	0,0	21,0	0,0
Choroby skóry i tkanki podskórnej (L00 - L99)	45,1	0,0	18,2	0,0	26,9	0,0
Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej (M00 - M99)	109 522,3	57,6	42 240,8	53,6	67 281,5	60,3
Choroby układu moczowo-płciowego (N00 - N99)	59,3	0,0	21,4	0,0	37,9	0,0
Ciąża, poród i połóg (O00 - O99)	-	-	-	-	-	-
Niektóre stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym (P00 - P96)	-	-	-	-	-	-
Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenie i aberracje chromosomowe (Q00 - Q99)	133,2	0,1	46,1	0,1	87,1	0,1
Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych jednostek chorobowych gdzie indziej niesklasyfikowane (R00 - R99)	2 024,3	1,1	141,4	0,2	1 882,9	1,7
Urazy, zatrucia i inne określone skutki działania czynników zewnętrznych (S00 - T98)	21 162,8	11,1	13 018,7	16,5	8 144,1	7,3
Zewnętrzne przyczyny zachorowań i zgonu (V01 - Y98)	34,5	0,0	20,4	0,0	14,1	0,0
Czynniki wpływające na stan zdrowia i kontakt ze służbą zdrowia (Z00 - Z99)	430,2	0,2	210,3	0,3	219,9	0,2

Rys. 22 Struktura wydatków na rehabilitację leczniczą w ramach prewencji rentowej ZUS w 2018 r. według grup chorobowych będących przyczyną rehabilitacji i płci świadczeniobiorców

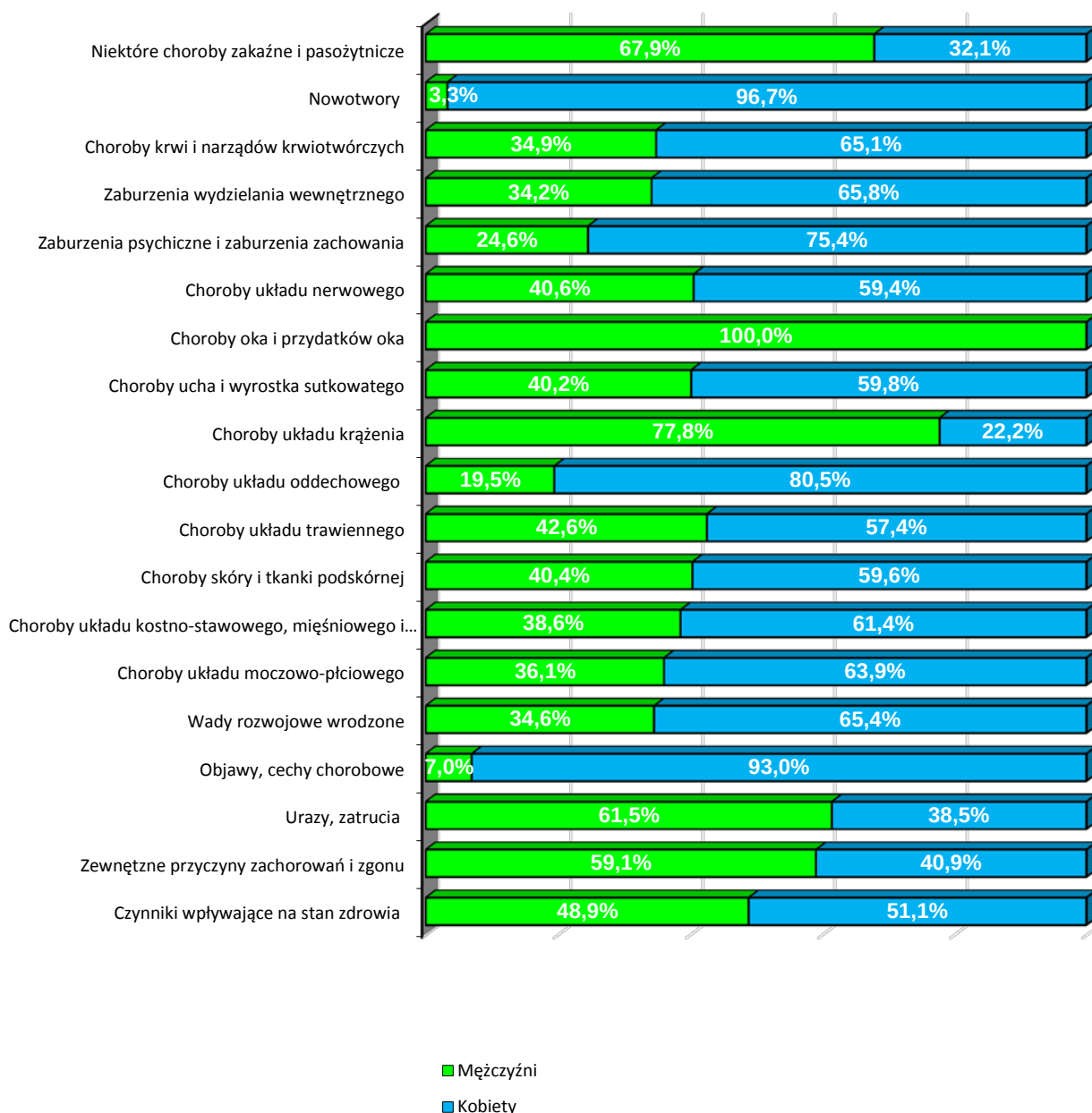

Tabela 34 Przeciętna kwota wydatków na świadczenia związane z niezdolnością do pracy w przeliczeniu na jedną osobę objętą obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym w 2018 r. według rodzajów świadczeń i grup chorobowych

Grupy chorobowe	Renty z tytułu niezdolności do pracy	Renty z tytułu niezdolności do pracy - wypadkowe	Renty socjalne	Świadczenie rehabilitacyjne	Absencja chorobowa finansowana z FUS i funduszy zakładów pracy
	w zł				
OGÓŁEM (A00 - Z99)	556,57	161,28	112,25	70,26	749,86
Niektóre choroby zakaźne i pasożytnicze (A00 - B99)	3,18	2,21	0,21	0,37	6,00
Nowotwory (C00 - D48)	37,38	4,82	2,04	6,63	24,20
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych (D50 - D89)	0,89	0,10	0,27	0,24	1,82
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej (E00 - E90)	10,05	0,71	1,37	0,85	5,62
Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania (F00 - F99)	89,53	9,93	65,54	10,75	70,54
Choroby układu nerwowego (G00 - G99)	44,52	7,61	17,09	5,79	53,09
Choroby oka i przydatków oka (H00 - H59)	18,29	4,89	4,25	0,47	5,19
Choroby ucha i wyrostka sutkowatego (H60 - H95)	13,72	11,55	1,11	0,16	3,07
Choroby układu krążenia (I00 - I99)	105,58	15,30	2,93	6,96	33,67
Choroby układu oddechowego (J00 - J99)	40,33	28,89	0,82	0,83	85,45
Choroby układu trawiennego (K00 - K93)	7,69	0,95	0,73	1,47	27,44
Choroby skóry i tkanki podskórnej (L00 - L99)	5,45	3,95	0,16	0,37	5,67
Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej (M00 - M99)	82,81	14,13	3,61	21,44	101,28
Choroby układu moczowo-płciowego (N00 - N99)	8,12	0,48	1,03	0,66	18,64
Ciąża, poród i połóg (O00 - O99)	-	-	-	-	198,10
Niektóre stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym (P00 - P96)	-	-	-	-	0,02
Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenie i aberracje chromosomowe (Q00 - Q99)	1,58	0,14	8,14	0,11	0,48
Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych jednostek chorobowych gdzie indziej niesklasyfikowane (R00 - R99)	4,34	3,35	0,12	0,24	11,09
Urazy, zatrucia i inne określone skutki działania czynników zewnętrznych (S00 - T98)	78,27	50,98	2,52	12,58	87,93
Zewnętrzne przyczyny zachorowań i zgonu (V01 - Y98)	0,98	0,85	0,02	0,02	0,60
Czynniki wpływające na stan zdrowia i kontakt ze służbą zdrowia (Z00 - Z99)	3,86	0,43	0,28	0,33	9,94

Tabela 35 Przeciętna kwota wydatków na świadczenia związane z niezdolnością do pracy w przeliczeniu na jedną osobę objętą obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym w 2018 r. według rodzajów świadczeń i województw

Województwa	Renty z tytułu niezdolności do pracy	Renty z tytułu niezdolności do pracy - wypadkowe	Renty socjalne	Świadczenie rehabilitacyjne	Absencja chorobowa finansowana z FUS i funduszy zakładów pracy
	w zł				
OGÓŁEM	556,57	161,27	112,25	70,26	749,86
Dolnośląskie	559,43	184,55	95,00	68,73	734,12
Kujawsko-pomorskie	647,24	123,25	135,39	66,03	776,48
Lubelskie	663,86	170,88	154,14	56,26	685,52
Lubuskie	738,26	226,23	120,78	51,73	716,59
Łódzkie	449,49	94,21	103,71	72,97	906,90
Małopolskie	570,98	208,19	112,50	50,10	733,45
Mazowieckie	403,62	79,65	95,51	100,35	719,51
Opolskie	361,28	106,09	107,00	38,97	721,28
Podkarpackie	567,86	126,45	145,16	51,01	763,24
Podlaskie	441,50	93,31	131,65	53,03	669,33
Pomorskie	503,00	144,27	107,84	72,73	779,40
Śląskie	714,33	310,37	91,80	75,95	743,85
Świętokrzyskie	494,08	128,16	139,25	64,54	817,00
Warmińsko-mazurskie	609,86	140,78	150,57	53,46	721,45
Wielkopolskie	673,78	197,79	113,16	96,65	880,16
Zachodniopomorskie	564,84	113,15	133,85	56,17	709,24

Tabela 36 Przeciętna kwota wydatków na rehabilitację leczniczą w ramach prewencji rentowej ZUS w przeliczeniu na jedną osobę poddaną rehabilitacji leczniczej w 2018 r. według grup chorobowych

Grupy chorobowe	w przeliczeniu na jedną osobę poddaną rehabilitacji leczniczej
	w zł
OGÓŁEM (A00 - Z99)	2 101,07
Niektóre choroby zakaźne i pasożytnicze (A00 - B99)	2 241,46
Nowotwory (C00 - D48)	2 318,14
Choroby krwi i narządów krwiotwórczych (D50 - D89)	2 270,00
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej (E00 - E90)	2 589,13
Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania (F00 - F99)	2 703,30
Choroby układu nerwowego (G00 - G99)	1 978,25
Choroby oka i przydatków oka (H00 - H59)	2 066,67
Choroby ucha i wyrostka sutkowatego (H60 - H95)	2 733,33
Choroby układu krążenia (I00 - I99)	2 250,07
Choroby układu oddechowego (J00 - J99)	3 025,59
Choroby układu trawiennego (K00 - K93)	2 440,00
Choroby skóry i tkanki podskórnej (L00 - L99)	2 050,00
Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej (M00 - M99)	2 017,58
Choroby układu moczowo-płciowego (N00 - N99)	1 976,67
Ciąża, poród i połóg (O00 - O99)	-
Niektóre stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym (P00 - P96)	-
Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenie i aberracje chromosomowe (Q00 - Q99)	2 081,25
Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych jednostek chorobowych gdzie indziej niesklasyfikowane (R00 - R99)	3 776,68
Urazy, zatrucia i inne określone skutki działania czynników zewnętrznych (S00 - T98)	2 005,00
Zewnętrzne przyczyny zachorowań i zgonu (V01 - Y98)	2 300,00
Czynniki wpływające na stan zdrowia i kontakt ze służbą zdrowia (Z00 - Z99)	2 172,73

Tabela 37 Przeciętna kwota wydatków na rehabilitację leczniczą w ramach prewencji rentowej ZUS w przeliczeniu na jedną osobę poddaną rehabilitacji leczniczej w 2018 r. według województw

Województwa	w przeliczeniu na jedną osobę poddaną rehabilitacji leczniczej
	w zł
OGÓŁEM	2 101,07
Dolnośląskie	2 002,02
Kujawsko-pomorskie	2 155,22
Lubelskie	2 112,03
Lubuskie	2 150,44
Łódzkie	2 038,65
Małopolskie	2 155,28
Mazowieckie	2 087,30
Opolskie	2 063,35
Podkarpackie	2 161,97
Podlaskie	2 079,15
Pomorskie	2 086,16
Śląskie	2 124,47
Świętokrzyskie	2 071,14
Warmińsko-mazurskie	2 128,52
Wielkopolskie	2 211,76
Zachodniopomorskie	2 043,80

Podsumowanie

Z roku na rok rosną wydatki na świadczenia pieniężne realizowane przez ZUS. W 2018 r. wyniosły 233 810,6 mln zł i były wyższe w stosunku do roku poprzedniego o 7,6%.

W wydatkach na świadczenia pieniężne wydatki ponoszone na świadczenia związane z niezdolnością do pracy stanowiły w 2018 r. 12,8%. Udział tych wydatków systematycznie maleje. I tak, ich udział w 2014 r. wynosił 14,2%, w 2015 r. 14,3%, w 2016 r. 14,0%, a w 2017 r. 13,9%.

Od lat główną pozycję wydatków na świadczenia związane z niezdolnością do pracy stanowiły wydatki na renty z tytułu niezdolności do pracy. Ich udział w tych wydatkach wynosił w 2014 r. 47,9%, zaś w 2018 r. 37,2%. Konsekwentnie maleje również przeciętna miesięczna liczba osób pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy.

Od wielu lat rosną natomiast wydatki na absencję chorobową, które to w 2016 r. po raz pierwszy przewyższyły wydatki na renty z tytułu niezdolności do pracy. W 2014 r. wydatki na absencję chorobową (finansowaną z FUS i funduszy zakładów pracy) stanowiły 41,6% wydatków na świadczenia związane z niezdolnością do pracy (w 2015 r. 44,6%). W 2016 r. odsetek wydatków na absencję chorobową wyniósł już 46,4%, w 2017 r. 48,2%, a w 2018 r. stanowiły one 50,1%.

W 2018 r. przeciętna wysokość wydatków na świadczenia związane z niezdolnością do pracy na 1 osobę objętą obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym wyniosła 1 496,67 zł i w stosunku do roku poprzedniego była niższa o 13,67 zł.

Najwyższa przeciętna wysokość wydatków na 1 osobę objętą ubezpieczeniem zdrowotnym została poniesiona na absencję chorobową i wynosiła 749,86 zł, a w przypadku rent z tytułu niezdolności do pracy – 556,57 zł.

Wydatki poniesione w 2018 r. na świadczenia w związku z niezdolnością mężczyzn były o 4,8 punktu procentowego wyższe niż wydatki poniesione na świadczenia w związku z niezdolnością kobiet.

Struktura wydatków ze względu na płeć w poszczególnych rodzajach wydatków kształtowała się odmiennie. W przypadku rent z tytułu niezdolności do pracy, rent socjalnych, świadczeń rehabilitacyjnych, udział wydatków na świadczenia wypłacane mężczyznom w wydatkach ogółem był znacząco wyższy niż udział wydatków na świadczenia wypłacane kobietom. Sytuacja przedstawiała się odwrotnie w przypadku wydatków na absencję chorobową i na rehabilitację leczniczą. Wydatki poniesione na renty z tytułu niezdolności do pracy mężczyzn stanowiły ponad

70% wydatków na to świadczenie. Natomiast wydatki na absencję chorobową kobiet stanowiły 62,5% tych wydatków.

Rozpatrując wydatki w 2018 r. na świadczenia z tytułu niezdolności do pracy (łącznie z wydatkami na rehabilitację leczniczą w ramach prewencji rentowej ZUS) w poszczególnych województwach, obserwujemy, że najwyższe wydatki zostały poniesione w województwie śląskim – 13,9% ogółu wydatków, mazowieckim – 12,7%, wielkopolskim – 10,7%. Najniższe kwoty wydatkowano w województwie opolskim – 2,0% ogółu wydatków oraz w województwie podlaskim – 2,3%. Porównując z kolei przeciętne wysokości wydatków na 1 osobę objętą obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym w poszczególnych województwach, rozpiętość tych wysokości, przy średniej 1 496,67 zł, wahała się od 1 232,73 zł w województwie opolskim do 1 769,72 zł w województwie wielkopolskim.

W strukturze wydatków ogółem na świadczenia z tytułu niezdolności do pracy w 2018 r. **grupami chorobowymi** generującymi najwyższe wydatki były zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania – 15,8% ogółu wydatków, choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej – 14,3%, choroby związane z okresem ciąży, porodu i połogu – 13,2%, urazy, zatrucia i inne określone skutki działania czynników zewnętrznych – 12,2%, choroby układu krążenia – 10,0%, choroby układu nerwowego – 8,1% oraz choroby układu oddechowego – 8,5%. W 2018 r. wyżej wymienione grupy chorobowe były przyczyną 82,1% wydatków poniesionych w związku z niezdolnością do pracy.

Najwyższe przeciętne wydatki (łącznie z kosztami rehabilitacji leczniczej w ramach prewencji rentowej ZUS) na 1 osobę odnotowano w odniesieniu do następujących grup chorobowych:

- zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania (F00 - F99) – 236,68 zł,
- choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej (M00 - M99) – 213,59 zł,
- urazy, zatrucia i inne określone skutki działania czynników zewnętrznych (S00 - T98) – 182,16 zł.

Jednostki chorobowe generujące najwyższe wydatki na świadczenia związane z niezdolnością do pracy w przypadku mężczyzn to: przewlekła choroba niedokrwienna serca (I25) – 4,4% tych wydatków, inne choroby kręgosłupa międzykręgowego (M51) – 3,8%, zaburzenia korzeni nerwowych (G54) – 3,4%, schizofrenia (F20) – 3,6%, następstwa urazów kończyny dolnej (T93) – 3,3%, zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa (M47) – 2,3% oraz następstwa chorób naczyń mózgowych (I69) – 2,4%.

W populacji kobiet największy udział wydatków stanowiły wydatki związane z opieką położniczą z powodu stanów związanych głównie z ciążą (O26) – 22,0%, zaburzeniami korzeni

nerwowych (G54) – 2,7%, schizofrenią (F20) – 2,7%, z reakcjami na ciężki stres i zaburzenia adaptacyjne (F43) – 2,7%, innymi chorobami kręgosłupa międzykręgowego (M51) – 2,4%, krwawieniem we wczesnym okresie ciąży (O20) – 2,1% oraz ostrym zakażeniem górnych dróg oddechowych (J06) – 2,2%.

Analizując wydatki poniesione na świadczenia w latach 2014 – 2018 w powiązaniu z przyczynami chorobowymi niezdolności do pracy nie obserwujemy istotnych przesunięć pomiędzy grupami chorobowymi powodującymi tę niezdolność. W rankingu grup chorobowych generujących najwyższe wydatki w latach 2014 - 2017 dominowały te same grupy chorobowe co w 2018 r. Zmieniał się minimalnie ich udział procentowy w strukturze wydatków.